

Звіт
за результатами проведення публічного громадського обговорення
та електронних консультацій з громадськістю щодо проєкту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» та деяких законів України щодо удосконалення законодавства у сфері аудиторської діяльності» (далі – проєкт закону)

№ з/п	Автор пропозицій та зауважень	Зміст пропозицій та зауважень	Відмітка про врахування з відповідним обґрунтуванням (враховано, враховано частково, не враховано)
1	Лубенченко Ольга, завідувач Національного центру обліку та аудиту Національної академії статистики, обліку та аудиту, д. н. е. упр., професор, аудитор ТОВ «ОДІ АУДМТ ЕШУРЕНС»	Ознайомившись із доповненнями статті 19 ¹ , статті 22 ² щодо реєстру внутрішніх аудиторів, не зрозуміло, який статус набувають внутрішні аудитори, у зв'язку зі змінами Закону. Такий стан речей потребує уточнення.	Враховано Норми щодо організації діяльності внутрішніх аудиторів виключено.
2	Лубенченко Ольга, завідувач Національного центру обліку та аудиту Національної академії статистики, обліку та аудиту, д. н. е. упр., професор,	У статті 5 Закону міститься оновлена вимога: «В аудиторській фірмі, яка надає послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності підприємств (їх груп) або інших утворень без статусу юридичної особи, має бути призначений щонайменше один ключовий партнер з аудиту з числа працівників аудиторської фірми, які підтвердили кваліфікацію ключового партнера або інспектора....» і далі по тексту. Про те, ні попередні редакції Закону «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», ні представлений проєкт Закону, ні Міжнародні стандарти не	Враховано Змінами до частини восьмої статті 40 Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» (далі – Закон) передбачено, що безпосередньо перевірки з контролю якості аудиторських послуг та інші перевірки здійснюються <u>інспекторами, які працюють за основним місцем роботи у складі Інспекції або комітету з контролю якості аудиторських послуг Аудиторської палати України або професійної</u>

ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Сертифікат [3FAA9288358EC00304000000A75E280053BFE200](#)

Підписувач [Гапоненко Людмила Василівна](#)

Дійсний з [07.04.2025 10:32:51](#) по [05.04.2027 10:32:51](#)

Міністерство фінансів України

41040-08/148 від 07.04.2025

	аудитор ТОВ «ОДІ АУДМТ ЕШУРЕНС»	містять дефініцію «інспектор». Не зрозуміло, чи то йдеться про особу відповідальну за якість аудиторських завдань в аудиторській фірмі, чи особу, залучену до моніторингу системи внутрішнього контролю суб'єкта аудиторської діяльності, чи представників Комітету контролю якості АПУ, чи представників Інспекції по забезпеченню якості ОСНАД, чи так названо аудитора, фахівця, що перевірятиме звітність зі сталого розвитку. Тому, на нашу думку, ця дефініція «інспектор» має бути представлена в тексті проекту Закону.	<u>організації аудиторів та бухгалтерів</u>. Інспектором може бути призначено особу, яка відповідає таким критеріям: 1) має досвід роботи аудитором не менше п'яти років; 2) припинила діяльність із надання аудиторських послуг одноосібно або у складі суб'єкта аудиторської діяльності; 3) підтвердила кваліфікацію інспектора в порядку та на умовах, визначених цим Законом. Перевірки з контролю якості аудиторських послуг суб'єктів аудиторської діяльності в частині виконаних ними завдань з надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку можуть проводити інспектори Інспекції, які набули досвіду в складанні звітності із сталого розвитку або перевірці завдань з надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку або інших послуг, пов'язаних зі складанням звітності із сталого розвитку. Порядок набуття такого досвіду визначає Рада нагляду.
3	Лубенченко Ольга, завідувач Національного центру обліку та аудиту Національної академії статистики, обліку та аудиту, д. н. е. упр., професор, аудитор ТОВ «ОДІ АУДМТ ЕШУРЕНС»	У статті 7 Закону міститься оновлена вимога: «У договорі про надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності та з обов'язкового надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку передбачається розрахунок вартості надання послуг із зазначенням кількості людино-годин, яку планується залучити для виконання завдання та вартості однієї людино-години за кожною категорією працівників суб'єкта аудиторської діяльності, зовнішніх експертів та/або учасників аудиторської мережі, які залучатимуться для виконання завдання». Як практикуючий аудитор, зауважую, що такий розрахунок робиться під час прийняття клієнта і коригується під час планування аудиту, а можливо і під час збору аудиторських доказів, що	Враховано Норми виключено.

		фіксується у робочих документах. У більшості випадків кількості людино-годин варіюється в залежності від обставин завдання. Чи є доречним внесення інформації саме у договір, яка значною мірою, змінюється під час аудиту? На нашу думку, це є недоречним і формальним підходом.	
4	Лубенченко Ольга, завідувач Національного центру обліку та аудиту Національної академії статистики, обліку та аудиту, д. н. е. упр., професор, аудитор ТОВ «ОДІ АУДМТ ЕШУРЕНС»	Стаття 19 ² доповнена наступним змістом: «Аудитор, який провадить аудиторську діяльність не менше п'яти років та дотримується вимог щодо безперервного професійного навчання, може підтвердити кваліфікацію ключового партнера з аудиту та/або інспектора шляхом проходження в межах безперервного професійного навчання освітнього заходу за відповідною програмою, акредитованою комісією з атестації та успішного складання тесту у порядку, затвердженому Радою нагляду.» Не зрозуміло із доданого тексту, з якою частотою ключовий партнер з аудиту / інспектор мають підтверджувати свою кваліфікацію. Також вимога міститься і у наступному абзаці і стосується аудиторів із сталого розвитку щодо обов'язкового завдання з надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку. Це положення потребує уточнення.	Не враховано Норма не потребує уточнення, оскільки вона визначає порядок підтвердження кваліфікації ключового партнера з аудиту та/або інспектора. Така кваліфікація набувається шляхом проходження безперервного професійного навчання за спеціальною програмою та успішного складання аудитором одноразово відповідного тесту. Відповідно до змін, які пропонуються проєктом закону до пункту 4 частини другої статті 21 Закону до Реєстру вноситься інформація про дату та номер рішення комісії з атестації (за наявності) про підтвердження аудитором кваліфікації ключового партнера з аудиту та/або ключового партнера обов'язкового завдання з надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку; та/або підтвердження аудитором кваліфікації інспектора. Закон не встановлює терміну чинності рішення комісії з атестації про підтвердження такої кваліфікації, не містить положень про необхідність її перепідтвердження та підстав видалення відповідної інформації з Реєстру.
5	Лубенченко Ольга, завідувач Національного центру обліку та аудиту Національної	п. 5 розділу І. «Прикінцеві та перехідні положення» Закону містить вимогу: «Аудитори із сталого розвитку, які підтвердили кваліфікаційну придатність до надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку відповідно до пункту 3 цього розділу та які протягом останніх п'яти років провадили аудиторську діяльність у складі суб'єкта	Враховано частково Враховуючи зазначені застереження пропонуємо термін, зазначений у пункті 5 розділу ІІ «Прикінцеві та перехідні положення» проєкту закону, а саме: «1 січня 2028 року» замінити на «1 січня 2029 року». Відповідно до змін до статті 1 проєкту закону

	академії статистики, обліку та аудиту, д. н. е. упр., професор, аудитор ТОВ «ОДІ АУДМТ ЕШУРЕНС»	(суб'єктів) аудиторської діяльності, який (які) має (мають) право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності та призначались ключовими партнерами щонайменше п'яти завдань з обов'язкового аудиту, мають право до 1 січня 2028 року підтвердити кваліфікацію ключового партнера обов'язкового завдання з надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку шляхом проходження безперервного професійного навчання за затвердженою комісією з атестації відповідною програмою та успішного складання тестів з підтвердження теоретичних знань за напрямками, зазначеними у частині третій статті 19¹ Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність». Цей пункт викликає багато запитань, на які, нажаль, у Законі не має відповідей. У статті 19¹ міститься 14 дисциплін, за якими слід підтвердити теоретичні знання. Які вимоги до програми проходження безперервного професійного навчання? Який суб'єкт може подати таку програму на розгляд комісії з атестації? І чи означає такий підхід повне нівелювання раніше отриманого сертифікату аудитора? Чи мають аудитори скласти теоретичні іспити так би мовити «з нуля»? Ці обставини потребують негайного уточнення та роз'яснення укладачами Закону.	аудитор із надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку (далі – аудитор із сталого розвитку) – це аудитор, який підтвердив кваліфікаційну придатність до надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку, має відповідний практичний досвід та про якого у Реєстрі аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності містяться реєстрові дані про визнання його кваліфікаційної придатності до надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку; ключовий партнер обов'язкового завдання з надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку – аудитор із сталого розвитку, який підтвердив кваліфікацію ключового партнера обов'язкового завдання з надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку у порядку та на умовах, визначених цим Законом, інформація про якого, як ключового партнера обов'язкового завдання з надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку, внесена до реєстрових даних суб'єкта аудиторської діяльності, та який: призначений аудиторською фірмою відповідальним за виконання обов'язкового завдання з надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку від імені аудиторської фірми; або у разі надання впевненості щодо консолідованої звітності із сталого розвитку – аудитор, призначений аудиторською фірмою відповідальним за виконання обов'язкового завдання з надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку групи та аудитор, призначений відповідальним за виконання завдання з надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку дочірніх підприємств;
--	--	--	---

			підписує звіт з обов'язкового надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку; Директивою 2006/43/ЄС (зі змінами, внесеними Директивою 2022/2464), встановлено такі вимоги: Стаття 6 2. На додачу до допуску до проведення обов'язкового аудиту, передбаченого частиною 1 цієї статті, фізична особа має право бути допущеною до проведення надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку в разі дотримання конкретних вимог статті 7(2), статті 8(3), другого абзацу статті 10(1) та четвертого абзацу статті 14(2) цієї Директиви. Стаття 8 Перевірка теоретичних знань 3. Щоб аудитора було допущено також до проведення надання впевненості щодо звітності зі сталого розвитку, перевірка теоретичних знань, передбачена частиною 1, охоплює також принаймні такі теми: (a) юридичні вимоги та стандарти щодо складання річної й консолідованої звітності зі сталого розвитку; (b) аналіз сталості; (c) процеси належної діагностики «дью-ділідженс» з питань сталого розвитку; (d) юридичні вимоги та стандарти надання впевненості для звітності зі сталого розвитку, передбачені статтею 26а Стаття 7 2. Щоб аудитора було допущено також до проведення надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку, іспит на професійну компетентність, передбачений статтею 6, гарантує необхідний рівень теоретичних знань предметів,
--	--	--	---

			актуальних для надання впевненості щодо звітності зі сталого розвитку, та здатність застосовувати зазначені знання на практиці. Цей іспит хоча б частково має бути письмовим. Відповідно до змін, які пропонуються проєктом закону (нова редакція частини третьої статті 19¹) теоретичні знання щодо звітності із сталого розвитку підтверджуються шляхом успішного складання іспиту за такими напрямками: 1) законодавчі засади звітування із сталого розвитку та стандарти звітності із сталого розвитку; 2) аналіз сталості; 3) оцінка фінансового впливу питань сталого розвитку на підприємство; 4) законодавчі засади надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку та стандарти надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку. Професійна компетентність аудитора до надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку підтверджується шляхом складання аудитором іспиту із сталого розвитку, який має засвідчити здатність особи застосовувати теоретичні знання за напрямками, зазначеними в цій частині, на практиці (у частині третій статті 19¹ зазначено чотири напрями, а не 14). Для аудиторів, які вже здійснюють професійну діяльність, зазначені у частині третій статті 19¹ проєкту закону, знання є новими та потребують підтвердження шляхом проходження безперервного професійного навчання за затвердженою комісією з атестації відповідною програмою та успішного складання тестів. Після прийняття проєкту закону будуть внесені відповідні зміни до Порядку складання іспитів при
--	--	--	--

			атестації аудиторів.
6	Шульман Маргарита, аудитор	За текстом не всюди виправлена назва «центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку та аудиту у сфері бухгалтерського обліку, аудиту та у сфері організації звітування із сталого розвитку». Так у статті 16 та статті 19 «центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку та аудиту».	Враховано У тексті проєкту закону слова «центральный орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку та аудиту» замінено словами ««центральный орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку, аудиту та організації звітування із сталого розвитку»».
7	Шульман Маргарита, аудитор	В статті 19 ¹ та у статті 34 далі згадується господарське законодавство та Господарський кодекс. Зауваження: Враховуючи, що частиною 3 статті 17 Закону "Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб" від 9 січня 2025 року № 4196-IX передбачено визнати Господарський кодекс України (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., №№ 18-22, ст. 144) таким, що втратив чинність, з дня введення в дію цього Закону, тобто з 28.08.2025 року, пропонуємо привести у відповідність п.10) частини 2 статті 19 ¹ та частини 10 статті 34.	Враховано Господарське законодавство – це сукупність нормативно-правових актів, які регулюють відносини у сфері господарської діяльності, зокрема підприємництва, управління державним та комунальним майном, конкуренції, інвестицій тощо. Це законодавство охоплює не тільки Господарський кодекс України, а й Цивільний кодекс України – у частині, що стосується підприємницьких правовідносин, спеціальні закони підзаконні акти. Зі скасуванням Господарського кодексу України, основні положення щодо господарської діяльності будуть інтегровані в інші законодавчі акти, зокрема в Цивільний кодекс України та спеціальні закони, які регулюють окремі аспекти господарської діяльності. Щодо необхідності вилучення з тексту проєкту закону згадки про Господарський кодекс, пропозицію враховано та слова «визначених главою 27 Господарського кодексу України» в абзаці п'ятому частини десятої статті 34 проєкту закону виключено.

8	Шульман Маргарита, аудитор	Преамбула: Цей Закон визначає правові засади аудиту фінансової звітності, провадження аудиторської діяльності в Україні, у тому числі надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку, а також організації та регулювання відносин, що виникають при провадженні аудиторської діяльності та діяльності внутрішніх аудиторів (крім діяльності внутрішніх аудиторів підрозділів внутрішнього аудиту бюджетних установ). Проте далі в законі не розкриті питання регулювання відносин, що виникають при провадженні діяльності внутрішніх аудиторів. Передбачено ведення окремого розділу реєстрів, вимоги до атестації та безперервного професійного навчання внутрішніх аудиторів, але не розкрито діяльність внутрішніх аудиторів.	Враховано Норми щодо організації діяльності внутрішніх аудиторів виключено.
9	Шульман Маргарита, аудитор	Визначення термінів: 8¹) внутрішній аудитор -фізична особа, яка підтвердила кваліфікаційну придатність до провадження професійної діяльності з внутрішнього аудиту, має відповідний практичний досвід та зареєстрована в Реєстрі внутрішніх аудиторів; Зауваження: Далі з тексту закону не зрозуміло, що саме мається на увазі під професійною діяльністю з внутрішнього аудиту – будь-яке працевлаштування на посаду внутрішнього аудитора будь-якої особи у будь-яку організацію чи здійснення діяльності з внутрішнього аудиту на інших засадах (наприклад, аутсорсинг) або лише в окремих випадках, наприклад, передбачених частиною 9 Стаття 34. Аудиторський комітет -У випадках та порядку, визначених законом, на підприємствах запроваджується посада внутрішнього аудитора або утворюється служба внутрішнього аудиту. В цілому, якщо з точки зору держави є потреба в регулювання діяльності внутрішніх аудиторів, це доречно зробити в іншому законі, ніж закон про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність. Тому що згідно визначенню цього закону «аудиторська діяльність -	Враховано Норми щодо організації діяльності внутрішніх аудиторів виключено.

		незалежна професійна діяльність аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності, зареєстрованих у Реєстрі аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності, з надання аудиторських послуг». А діяльність внутрішніх аудиторів не є аудиторською діяльністю.	
10	Шульман Маргарита, аудитор Аудиторська палата України	Визначення термінів: 16¹) обов'язкове завдання з надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку – аудиторська послуга з надання впевненості, що приймається і виконується суб'єктом аудиторської діяльності відповідно до вимог цього Закону та стандартів надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку шляхом перевірки річної або консолідованої звітності із сталого розвитку суб'єктів господарювання (їх груп), утворень без статусу юридичної особи, які відповідно до законодавства зобов'язані оприлюднити та/або надати таку звітність разом зі звітом з обов'язкового надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку; В оприлюдненому проєкті Закону України «Про внесення змін до Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо запровадження звітності із сталого розвитку”, стаття 12². Звітність із сталого розвитку, не передбачає обов'язку складати, подавати та оприлюднювати звітність із сталого розвитку утвореннями без статусу юридичної особи. Пропоную узгодити між собою положення Закону «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та Закону «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність».	Враховано Слова «утворень без статусу юридичної особи» виключено.
11	Шульман Маргарита, аудитор	Стаття 2. Сфера дії Закону. Частина перша 1. Цей Закон поширюється на аудиторів, суб'єктів аудиторської діяльності, внутрішніх аудиторів (крім внутрішніх аудиторів підрозділів внутрішнього аудиту бюджетних установ), інших осіб з питань реалізації ними прав та обов'язків, визначених цим Законом, суб'єктів господарювання незалежно від форми власності та виду	Враховано Норми щодо організації діяльності внутрішніх аудиторів виключено.

[illegible]

		від дати припису продає свою долю іншому, то фірма може залишитися в реєстрі.	
13	Шульман Маргарита, аудитор	Стаття 7. Загальні умови надання послуг. Частина 2.....У договорі про надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності та з обов'язкового надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку передбачається розрахунок вартості надання послуг із зазначенням кількості людино-годин, яку планується залучити для виконання завдання та вартості однієї людино-години за кожною категорією працівників суб'єкта аудиторської діяльності, зовнішніх експертів та/або учасників аудиторської мережі, які залучатимуться для виконання завдання. Зауваження: Не зрозуміла мета цієї законодавчої вимоги. Враховуючи специфічність характеру та обставин кожного суб'єкта господарювання, що підлягає аудиту або наданню впевненості щодо звітності із сталого розвитку, характеру та обставин кожного суб'єкта аудиторської діяльності, методології та інструментарію аудиту (зокрема, використання комп'ютерних методів аудиту), а також те, що для України характерно укладання договорів на аудиторські послуги у твердій сумі, вважаю за недоцільне встановлювати законодавчу вимогу зазначення кількості людино-годин та вартості людино-години за категоріями працівників. Протягом виконання завдання часто виникають обставини, які вимагають додаткового часу (не завжди оплачуваного замовником) або залучення додаткових ресурсів. Часова тарифна ставка і калькуляція витрат є внутрішньою комерційною інформацією аудиторської фірми, а вартість /ціна послуг – результат домовленостей між продавцем та покупцем. Пропоную частину 2 статті 7 викласти у наступній редакції: «У договорі про надання аудиторських послуг	Враховано Норми виключено.

		передбачаються предмет, розмір та умови оплати, відповідальність сторін та інші умови відповідно до вимог законодавства, міжнародних стандартів аудиту та/або стандартів надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку. Договором про надання аудиторських послуг може бути передбачено можливість застосування суб'єктом аудиторської діяльності при наданні аудиторських послуг (крім послуг з обов'язкового аудиту, послуг з обов'язкового надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку або послуг з виконання інших обов'язкових завдань) стандартів аудиту Великої Британії або Сполучених Штатів Америки. Права та обов'язки суб'єкта аудиторської діяльності і замовника при наданні аудиторських послуг визначаються в договорі відповідно до вимог цього Закону та інших нормативно-правових актів.»	
14	Шульман Маргарита, аудитор	Стаття 10. Незалежність і об'єктивність аудитора та суб'єкта аудиторської діяльності. Частина 1. Аудитор та суб'єкт аудиторської діяльності мають право надавати послуги з аудиту, огляду фінансової звітності, з обов'язкового надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку та виконувати інші завдання з надання впевненості, за умови що такий аудитор, суб'єкт аудиторської діяльності, його власники (засновники, учасники), посадові особи, ключові партнери з аудиту або ключові партнери обов'язкового завдання з надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку та залучені до надання таких послуг працівники незалежні від юридичної особи та іншого утворення без статусу юридичної особи, якій надаються аудиторські послуги, не брали участі у підготовці та прийнятті управлінських рішень такої юридичної особи або іншого утворення без статусу юридичної особи.... Зауваження: Не участь у підготовці та прийнятті управлінських рішень є одним з аспектів забезпечення	Не враховано Положеннями щодо незалежності і об'єктивності імплементовано Директиву 2006/43/ЄС (зі змінами): Стаття 256 стаття 21–24а застосовуються <i>mutatis mutandis</i> (з урахуванням необхідних змін) до надання впевненості щодо звітності зі сталого розвитку. Стаття 22 1...Незалежність та об'єктивність Держави-члени повинні забезпечити виконання допущеним аудитором чи аудиторською фірмою всіх розумних заходів для забезпечення того, що під час виконання обов'язкового аудиту на їх незалежність не впливали будь-які існуючі або потенційні конфлікти інтересів, ділові або інші прямі чи опосередковані відносини, у яких задіяні аудитор чи аудиторська фірма та, якщо це прийнятно, їхня мережа, управлінський персонал,

		незалежності та об'єктивності аудитора. Пропоную викласти в іншій редакції: Аудитор та суб'єкт аудиторської діяльності мають право надавати послуги з аудиту, огляду фінансової звітності, з обов'язкового надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку та виконувати інші завдання з надання впевненості, за умови що такий аудитор, суб'єкт аудиторської діяльності, його власники (засновники, учасники), посадові особи, ключові партнери з аудиту або ключові парттери обов'язкового завдання з надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку та залучені до надання таких послуг працівники незалежні від юридичної особи та іншого утворення без статусу юридичної особи, якій надаються аудиторські послуги, не брали участі у підготовці та прийнятті управлінських рішень такої юридичної особи або іншого утворення без статусу юридичної особи відповідно до вимог Кодексу етики професійних бухгалтерів (включаючи міжнародні стандарти незалежності) та Глобальних етичних стандартів сталого розвитку (включаючи міжнародні стандарти незалежності).... Далі за текстом.	аудитори, працівники, будь-які інші фізичні особи, чий послуги використовуються або контролюються допущеним аудитором чи аудиторською фірмою, або будь-які інші особи, прямо або опосередковано пов'язані з допущеним аудитором чи аудиторською фірмою через контроль над ними... Крім того, норма «...якій надаються аудиторські послуги, не брали участі у підготовці та прийнятті управлінських рішень такої юридичної особи або іншого утворення без статусу юридичної особи...» аналогічна частині першій статті 10 Закону (чинна редакція Закону) та доповнена положеннями з метою імплементації змін до Директиви 2006/43/ЄС. Додаткові вимоги щодо незалежності і об'єктивності не передбачено. Дотриманням аудиторами професійної етики визначено статтею 8 Закону.
15	Шульман Маргарита, аудитор	Стаття 14. Аудиторський звіт та інші офіційні документи. Частина 3. В аудиторському звіті за результатами обов'язкового аудиту, щонайменше, має наводитися така інформація:.... 7) основні відомості про суб'єкта аудиторської діяльності, що провів аудит (повне найменування, місцезнаходження, інформація про реєстрацію у Реєстрі), про строки виконання суб'єктом аудиторської діяльності завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності, про кількість людино-годин, витрачених на виконання такого завдання. Як зазначено вище у пропозиціях та зауваженнях до частини 2 статті 7, кількість годин може змінюватися залежно від змін в характері діяльності	Враховано Норми виключено.

		суб'єкта аудиту, змін у застосовних стандартах звітування тощо; від ефективності організації процесу аудиту конкретною АФ, а з розвитком автоматизованих методів аудиту кількість годин може не бути адекватним показником. Вважаю, що цей показник є внутрішньою комерційною інформацією суб'єкта аудиторської діяльності і не повинен розкриватися в публічних документах, яким є аудиторський звіт. Звертаю увагу на те, що аудиторський звіт має на меті підвищення довіри користувачів фінансової звітності до самої фінансової звітності, і кількість витраченого аудитором часу на перевірку не є кількісним чи якісним показником, який характеризує саму фінансову звітність, а також не є інформацією, яка підвищує розуміння результатів аудиту. Пропоную виключити вимогу розкривати в аудиторському звіті інформацію про кількість людино-годин, витрачених на виконання такого завдання та викласти п. 7 частини 3 статті 14 у наступній редакції: 7) основні відомості про суб'єкта аудиторської діяльності, що провів аудит (повне найменування, місцезнаходження, інформація про реєстрацію у Реєстрі), про строки виконання суб'єктом аудиторської діяльності завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності.	
16	Шульман Маргарита, аудитор	Стаття 14¹. Звіт з обов'язкового надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку. Частина 3. У звіті з обов'язкового надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку, щонайменше, має наводитись така інформація: 1) повне найменування юридичної особи; річна або консолідована звітність із сталого розвитку, звітний період та дата, на яку її складено; зазначення концептуальної основи звітності із сталого розвитку, що застосовувалась для її складання;.... Зауваження: Проектом Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та	Не враховано Стаття 28а Звіт з надання впевненості щодо звітності зі сталого розвитку Директиви 2006/43/ЄС (зі змінами) передбачає, зокрема: 2. Звіт з надання впевненості щодо звітності зі сталого розвитку складається в письмовій формі та: (а) зазначає суб'єкта господарювання, чия річна або консолідована звітність зі сталого розвитку є предметом завданнями з надання впевненості; вказує, чи звітність зі сталого розвитку є річною або консолідованою, а також її дату та період, який вона охоплює; ідентифікує концептуальну основу

		фінансову звітність в Україні» щодо запровадження звітності із сталого розвитку" передбачається: стандарти звітності із сталого розвитку -документи, прийняті Європейською Комісією, якими визначено обов'язкові вимоги та порядок розкриття підприємствами інформації у звітності із сталого розвитку; таксономія звітності із сталого розвитку -склад статей і показників звітності із сталого розвитку та її елементів, які підлягають розкриттю. Таксономія звітності із сталого розвитку за стандартами звітності із сталого розвитку схвалюється Європейською Комісією; .. Отже, концептуальна основа звітності із сталого розвитку визначена законом «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Тому окрема вимога проекту Закону "Про внесення змін до Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» у звіті з надання впевненості зазначати концептуальну основу звітності із сталого розвитку, що застосовувалась для її складання, втрачає сенс. У будь-якому випадку у звіті з надання впевненості міститиметься «думка аудитора, висловлена на засадах завдання з надання обґрунтованої впевненості, або висновок аудитора, наданий на засадах завдання з надання обмеженої впевненості, щодо відповідності звітності із сталого розвитку вимогам стандартів звітності із сталого розвитку», як це передбачено п. 3) частини 3 статті 14¹.	звітності зі сталого розвитку, що застосовувалась для її складання;
17	Шульман Маргарита, аудитор	Стаття 14¹. Звіт з обов'язкового надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку. Частина 3. У звіті з обов'язкового надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку, щонайменше, має наводитись така інформація:4) основні відомості про суб'єкта аудиторської діяльності, що виконував обов'язкове завдання з надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку (повне найменування, місцезнаходження,	Враховано Норми виключено.

		інформація про реєстрацію у Реєстрі), інформація про строки виконання суб'єктом аудиторської діяльності обов'язкового завдання з надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку, про кількість людино-годин, витрачених на виконання такого завдання. Пропозиція: Виключити інформацію про кількість людино-годин, витрачених на виконання завдання з надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку як таку, що не стосується предмету завдання, висновку/думки або відповідальності аудитора.	
18	Шульман Маргарита, аудитор	Стаття 19. Комісія з атестації. Частина 3. До компетенції комісії з атестації належать:... 14) підтвердження кваліфікації асистента аудитора за результатами складання окремих теоретичних іспитів. Зауваження: Законом не визначено статус асистента аудитора та обов'язок підтвердження його кваліфікації.	Не враховано Національний класифікатор України ДК 003:2010 «Класифікатор професій», затверджений наказом Держспоживстандарту від 28.07.2010 № 327, містить професійну назву роботи «Асистент (помічник) аудитора». Робота є статистичною одиницею, що класифікується відповідно до кваліфікації, необхідної для її виконання. Кваліфікація визначається рівнем освіти та спеціалізацією. Закон України «Про освіту» розрізняє наступні поняття: Освітня кваліфікація - це визнана закладом освіти чи іншим уповноваженим суб'єктом освітньої діяльності та засвідчена відповідним документом про освіту сукупність встановлених стандартом освіти та здобутих особою результатів навчання (компетентностей). Професійна кваліфікація (повна професійна кваліфікація) - це визнана або присвоєна/підтверджена суб'єктом, уповноваженим на це законодавством, та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей

			та/або результатів навчання, що дає змогу здійснювати всі трудові функції, визначені відповідним професійним стандартом. Професійний стандарт - це затверджені в установленому порядку вимоги до компетентностей працівників, що слугують основою для формування професійних кваліфікацій. З урахуванням норм чинного законодавства Радою нагляду затверджено, а Національним агентством кваліфікацій зареєстровано в Реєстрі кваліфікацій професійний стандарт «Асистент (помічник) аудитора», яким і визначено вимоги до компетентностей відповідних працівників. Цим професійним стандартом визначено щодо відповідну професійну кваліфікацію підтверджують суб'єкти, уповноважені законодавством на присвоєння/підтвердження та визнання професійних кваліфікацій. Проектом закону пропонується надати Комісії з атестації повноваження з підтвердження кваліфікації асистента аудитора за результатами складання окремих теоретичних іспитів встановлених для атестації аудитора. Оскільки, підтвердження кваліфікації асистента аудитора пропонується за результатами складання окремих теоретичних іспитів, то і відповідна процедура буде визначена Порядком складання іспитів при атестації аудиторів шляхом внесення відповідних змін. Асистент аудитора не уповноважується законом на вчинення будь-яких дій, а також не може самостійно провадити аудиторську діяльність, потреба у законодавчому визначенні його статусу та встановлення для нього обов'язку підтвердження
--	--	--	---

		відповідати їй. Заборона використовувати будь-яку мову суперечить статті 24 Конституції України. Пропоную: виключити останній абзац частини 3 статті 19².	державною мовою. Інформація державною мовою може дублюватися іншими мовами. Крім того, відповідно частини шостої статті 27 цього Закону інтернет-представництва (в тому числі вебсайти, вебсторінки в соціальних мережах) органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій державної і комунальної форм власності, медіа, зареєстрованих в Україні, а також суб'єктів господарювання, що реалізують товари і послуги в Україні та зареєстровані в Україні, виконуються державною мовою. Поряд з версією інтернет-представництв (у тому числі вебсайтів, вебсторінок у соціальних мережах), виконаних державною мовою, можуть існувати версії іншими мовами. Версія інтернет-представництва державною мовою повинна мати не менше за обсягом та змістом інформації, ніж іншомовні версії, та завантажуватись за замовчуванням для користувачів в Україні. Згідно зі статтею 10 Закону України «Про національні меншини (спільноти) України» особа, яка належить до національної меншини (спільноти), має право на вільне і безперешкодне використання мови своєї національної меншини (спільноти) приватно та публічно, в усній і письмовій формах у межах, що не суперечать закону. Так, публічні заходи (збори, конференції, мітинги, виставки, навчальні курси, семінари, тренінги, дискусії, форуми, інші публічні заходи), організовані для осіб, які належать до національних меншин (спільнот), можуть проводитися мовами відповідних національних меншин (спільнот), за винятком мов національних меншин (спільнот), що
--	--	---	---

			є державною (офіційною) мовою держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом. Відповідно проектом закону пропонується виключити можливість використання мови держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом, під час організації та проведення освітніх заходів.
21	Шульман Маргарита, аудитор	Стаття 23. Вимоги до внутрішньої організації суб'єктів аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності та/або виконувати обов'язкове завдання з надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку. Частина 1. Суб'єкт аудиторської діяльності для надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності та/або надання послуг з обов'язкового надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку має забезпечити:....11) абзац другий та третій: До фонду оплати праці має спрямовуватися не менше 30 відсотків від суми винагороди (без урахування податку на додану вартість) за договорами з надання аудиторських послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності, з обов'язкового надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку або інших обов'язкових завдань. Річний фонд оплати праці суб'єкта аудиторської діяльності, який має право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності, має становити не менше 30 відсотків загальної суми його доходу від надання аудиторських та неаудиторських послуг (без урахування суми податку на додану вартість). У разі якщо річний фонд оплати праці такого суб'єкта аудиторської діяльності становить менше 30 відсотків загальної суми його доходу від надання аудиторських та неаудиторських послуг (без урахування суми податку на додану вартість), Інспекція за рішенням Ради нагляду проводить перевірку суб'єкта аудиторської	Враховано Норму виключено.

		діяльності щодо дотримання ним вимог в частині забезпечення застосовування відповідної політики оплати праці персоналу. Розрахунок співвідношення річного фонду оплати праці до суми доходу від надання аудиторських та неаудиторських послуг (без урахування суми податку на додану вартість) подає суб'єкт аудиторської діяльності у складі щорічної звітної інформації про надані послуги відповідно до статті 38 цього Закону;... Зауваження: яке обґрунтування рівня зарплати в 30% від суми доходу? Ці положення виходять за межі законодавства про ціни та ціноутворення та державного регулювання оплати праці та є втручанням в господарську діяльність. Пропоную виключити абзац 2 та 3 пп. 11) частини 1 Статті 23 та викласти його у наступній редакції: 11) застосовування політики оплати праці персоналу, залученого до виконання завдань з обов'язкового аудиту та/або обов'язкових завдань з надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку, що передбачала б стимули для забезпечення якості робіт. При цьому винагорода, отримана суб'єктом аудиторської діяльності від юридичної особи за послуги, не пов'язані з обов'язковим аудитом фінансової звітності та/або виконанням обов'язкового завдання з надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку, не може будь-яким способом враховуватися під час визначення обсягу оплати праці аудиторам та іншим працівникам, залученим до виконання завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності та/або завдання з надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку цієї юридичної особи.	
22	Шульман Маргарита, аудитор	Стаття 29. Призначення та відсторонення суб'єкта аудиторської діяльності від надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності та/або з обов'язкового надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку. Частина 4. Відповідальність за проведення конкурсу (конкурсів)	Враховано Норми виключено.

	покладається на аудиторський комітет підприємства, що становить суспільний інтерес, або інший орган (підрозділ), на який покладено відповідні функції. Аудиторський комітет або інший орган (підрозділ), на який покладено відповідні функції, оцінює конкурсні пропозиції, подані суб'єктами аудиторської діяльності, за встановленими критеріями відбору, та складає звіт про висновки процедури відбору. До уваги береться плановий показник розрахунку людино-годин на виконання завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності та/або обов'язкового завдання з надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку, що надається суб'єктами аудиторської діяльності, які беруть участь у конкурсі та результати контролю якості послуг, що надаються такими суб'єктами аудиторської діяльності. За результатами конкурсу аудиторський комітет представляє обґрунтовані рекомендації щодо призначення суб'єкта (суб'єктів) аудиторської діяльності для надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності та/або з обов'язкового надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку, які мають включати щонайменше дві пропозиції щодо відбору суб'єктів аудиторської діяльності для проведення обов'язкового аудиту фінансової звітності та/або обов'язкового надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку. Зауваження: Таким чином непрямо законом встановлюється основний критерій відбору –кількість часу. Це може привести до надмірного тиску на аудиторів з метою зменшення планового показника людино-годин на виконання завдання з одного боку та невиправданого завищення вартості людино-годин з іншого боку. Здебільшого замовники вважають обов'язковий аудит додатковим податком на діяльність та встановлюючи критерії відбору, як правило, обирають того САД, який запропонував найменшу ціну.	
--	--	--

		Пропоную: виключити речення «До уваги береться плановий показник розрахунку людино-годин на виконання завдання з обов’язкового аудиту фінансової звітності та/або обов’язкового завдання з надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку, що надається суб’єктами аудиторської діяльності, які беруть участь у конкурсі та результати контролю якості послуг, що надаються такими суб’єктами аудиторської діяльності.»	
23	Шульман Маргарита, аудитор	Стаття 29. Призначення та відсторонення суб’єкта аудиторської діяльності від надання послуг з обов’язкового аудиту фінансової звітності та/або з обов’язкового надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку. Частина 6 останній абзац: Власники п’яти або більше відсотків акцій (часток, паїв) статутного капіталу підприємства, що становить суспільний інтерес, мають право виносити на розгляд органу управління або наглядового органу, зазначеного у частині першій цієї статті, проект рішення про призначення іншого суб’єкта аудиторської діяльності ніж того, що надає послуги з обов’язкового аудиту фінансової звітності цьому підприємству та не належить до його мережі, для складання звіту з обов’язкового надання впевненості щодо окремих елементів звітності із сталого розвитку, а також, щоб зазначений звіт було надано загальним зборам акціонерного товариства або загальним зборам учасників підприємства. Зауваження: Здається, що власники 5% або більше відсотків статутного капіталу мають право запропонувати призначити САД без проведення конкурсу? Тобто, суб’єкт аудиторської діяльності, запропонований органом управління або наглядовим органом має бути лише за результатами конкурсу, а запропонований власниками – без конкурсу. На мій погляд це нівелює саму ідею проведення конкурсів з відбору суб’єктів аудиторської діяльності на підприємствах, що становлять суспільний інтерес.	Не враховано Запропоновані зміни імплементують норми Директиви 2006/43/ЄС (зі змінами), а саме: Стаття 37. Призначення аудиторів та аудиторських фірм 3. Держави-члени забезпечують наявність у акціонерів або учасників великих підприємств, до яких застосовуються статті 19а та 29а Директиви 2013/34/ЄС, крім підприємств, зазначених у пункті (а) пункту (1) статті 2 зазначеної Директиви, які представляють понад 5 % прав голосу чи 5 % капіталу підприємства, що діють індивідуально чи колективно, права вносити проект резолюції для прийняття загальними зборами акціонерів або учасників з вимогою про те, щоб акредитована третя сторона, яка не належить до тієї самої аудиторської фірми або мережі, що й аудитор або аудиторська фірма, які проводять обов’язковий аудит, склала звіт з певних елементів звітності зі сталого розвитку і щоб зазначений звіт було надано загальним зборам акціонерів або учасників. Директиви 2022/2464 75)...На підприємствах, до яких застосовуються вимоги до звітності зі сталого розвитку, запроваджені цією Директивою про внесення змін, і які не належать до сфери застосування статті 6

		Пропозиція: обдумати ще раз мету цього доповнення, його доречність та формулювання.	Директиви 2007/36/ЄС, акціонерам, які представляють понад 5 % прав голосу чи 5 % капіталу підприємства, що діють індивідуально чи колективно, має бути надане право подавати проект резолюції до ухвалення на загальних зборах з вимогою про те, щоб, по-перше, акредитована третя сторона, яка не належить до тієї самої аудиторської фірми чи мережі, що й аудитор або аудиторська фірма, які проводять обов'язковий аудит, склала звіт з певних елементів звітності зі сталого розвитку і, по-друге, щоб загальним зборам було надано доступ до такого звіту.
24	Шульман Маргарита, аудитор	Стаття 32. Вимоги щодо внутрішнього контролю якості виконаного завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності та обов'язкового завдання з надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку. Частина 2. Внутрішній контроль якості виконаного завдання з аудиту фінансової звітності та обов'язкового завдання з надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку проводиться рецензентом. Таким рецензентом завдання з аудиту фінансової звітності та обов'язкового завдання з надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку має бути відповідно ключовий партнер з аудиту або ключовий партнер обов'язкового завдання з надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку, не залучений до виконання завдання. Якщо у суб'єкта аудиторської діяльності відсутній ключовий партнер, який не залучався до виконання завдання з обов'язкового аудиту або обов'язкового завдання з надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку, то для огляду виконаного завдання може бути залучений аудитор, який має кваліфікацію ключового партнера та не пов'язаний трудовими відносинами з таким суб'єктом аудиторської діяльності... Зауваження: згідно визначенню терміну, наведеному у	Не враховано Міжнародним кодексом етики професійних бухгалтерів (включаючи міжнародні стандарти незалежності) особу, відповідальну за перевірку якості завдання (відповідно до Закону «рецензент») віднесено до категорії «ключовий партнер з аудиту». Призначення рецензента з числа ключових партнерів відповідає вимогам МСУЯ 2 щодо компетенції та повноважень, відповідального за перевірку якості завдання. Крім цього так звана «перевірка рівних» зменшує ймовірність тиску з боку партнера із завдання або іншого персоналу з метою неправомірного впливу на результати перевірки якості завдання. Відповідно до міжнародних стандартів аудиту партнер – будь-яка фізична особа, уповноважена приймати від імені фірми зобов'язання щодо виконання завдання з надання професійних послуг. Зазначена дефініція не є тотожною до «партнера із завдання» («ключового партнера»), оскільки міжнародні стандарти аудиту відносять до

		пп. 12) статті 1 Закону <i>ключовий партнер з аудиту - аудитор, який:</i> <i>призначений аудиторською фірмою відповідальним за проведення аудиту фінансової звітності від імені аудиторської фірми, у разі аудиту групи - аудитор, призначений аудиторською фірмою відповідальним за проведення аудиту консолідованої фінансової звітності групи, та аудитор, призначений відповідальним за проведення аудиту фінансової звітності дочірніх підприємств;</i> <i>підписує аудиторський звіт;</i> Таким чином, запропонована норма унеможливило б призначення відповідальності за перевірку якості завдання на аудитора, який не є ключовим партнером з аудиту, та виходить за межі вимог Регламенту (ЄС) №537/2014. Ця норма також обмежує положення МСКЯ 1 та МСКЯ 2 щодо можливості призначення іншої особи в фірмі для виконання перевірки якості завдання, яка має компетентність, можливості та відповідні повноваження у фірмі для виконання таких обов'язків. Пропоную: викласти ч. 2 статті 32 в наступній редакції "Внутрішній контроль якості виконаного завдання з аудиту фінансової звітності та обов'язкового завдання з надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку проводиться рецензентом. Таким рецензентом завдання з аудиту фінансової звітності та обов'язкового завдання з надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку має бути відповідно <i>аудитор або аудитор із надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку, не залучений до виконання завдання. Якщо у суб'єкта аудиторської діяльності відсутній аудитор, який не залучався до виконання завдання з обов'язкового аудиту або обов'язкового завдання з надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку, то для огляду виконаного</i>	партнерів із завдань (ключових партнерів), окрім партнерів й інших призначених фірмою осіб. Запропонована норма не вимагає, щоб ключовий партнер або рецензент був саме партнером фірми, а отже не суперечить вимогам МСУЯ 1 та МСУЯ 2.
--	--	--	---

		завдання може бути залучений <i>аудитор</i> , який має <i>відповідну</i> кваліфікацію та не пов'язаний трудовими відносинами з таким суб'єктом аудиторської діяльності."	
25	Шульман Маргарита, аудитор	Стаття 35. Додатковий звіт для аудиторського комітету. Частина 2. Додатковий звіт для аудиторського комітету повинен розкривати результати виконання завдання з обов'язкового аудиту та щонайменше має містити: ...5) інформацію про обсяг і строки виконання завдання з обов'язкового аудиту, залучені ресурси, кількість людино-годин, витрачених на виконання завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності та обґрунтування відхилення від планового показника; Зауваження: вимога розкривати кількість людино-годин, витрачених на виконання завдання та обґрунтування відхилення від планового показника не міститься в Регламенті (ЄС) №537/2014 про конкретні вимоги стосовно обов'язкового аудиту суспільно значимих суб'єктів господарювання. Пропоную викласти пп. 5) частини 2 статті 35 в наступній редакції: "5) інформацію про обсяг і строки виконання завдання з обов'язкового аудиту;"	Враховано Норми виключено.
26	Українська асоціація інвестиційного бізнесу	Підпункт 3 частини 1 статті 19 ¹ викласти у редакції: «набула відповідного практичного досвіду у сфері аудиторської діяльності або внутрішнього аудиту (аудиту, бухгалтерського обліку, фінансів) відповідно».	Враховано Норми щодо організації діяльності внутрішніх аудиторів виключено.
27	Українська асоціація інвестиційного бізнесу	Третій абзац частини 13 статті 19 ¹ викласти у редакції: «Особа, яка має намір бути внутрішнім аудитором, повинна мати досвід роботи у відповідних сферах (внутрішнього аудиту, аудиту, бухгалтерського обліку, фінансів) не менше двох років у будь-який період незалежно від дати отримання свідоцтва про складання іспиту з внутрішнього аудиту.»	
28	Українська асоціація	Третій абзац частини 14 статті 19 ¹ викласти у редакції: «У разі наявності чинного свідоцтва про складання іспиту	

	інвестиційного бізнесу	з внутрішнього аудиту і підтвердження досвіду роботи у відповідній сфері (внутрішнього аудиту, аудиту, бухгалтерського обліку, фінансів, управління ризиками) або в разі наявності чинного свідоцтва про складання спеціального іспиту з внутрішнього аудиту комісія з атестації приймає рішення про визнання кваліфікаційної придатності особи до провадження професійної діяльності з внутрішнього аудиту.”	
29	Українська асоціація інвестиційного бізнесу	Третій абзац частини 2 статті 19 ² викласти у редакції: «Мінімальний обсяг (тривалість) безперервного професійного навчання аудитора становить не менше 40 годин та внутрішнього аудитора становить не менше 20 годин протягом календарного року. У разі якщо особа є одночасно аудитором та внутрішнім аудитором, проходження такою особою безперервного професійного навчання як аудитора зараховується в проходження нею безперервного професійного навчання як внутрішнього аудитора та навпаки.»	Враховано Норми щодо організації діяльності внутрішніх аудиторів виключено.
30	Українська асоціація інвестиційного бізнесу	Враховуючи діючі законодавчі вимоги пропонуємо уточнення до пункту 39 розділу I законопроекту, а саме другий абзац частини 9 статті 34 викласти у редакції: « Керівник служби внутрішнього аудиту (внутрішній аудитор) є посадовою особою системи внутрішнього контролю підприємства, на яку покладено функції здійснення внутрішнього аудиту або яка є відповідальною за функції внутрішнього аудиту.»	Враховано Норми щодо організації діяльності внутрішніх аудиторів виключено.
31	Українська асоціація інвестиційного бізнесу	Зважаючи на те, що професія «внутрішній аудитор» достатньо нова для більшості підприємств, а також з метою підтримки спеціалістів з внутрішнього аудиту в нашій країні в умовах воєнного стану, пропонуємо у пункті 7 розділу II законопроекту слова «особи, які мають п'ять років практичного досвіду у сфері внутрішнього аудиту» замінити на слова «особи, які мають досвід роботи три роки у сфері внутрішнього аудиту».	Враховано Норми щодо організації діяльності внутрішніх аудиторів виключено.

32	Українська асоціація інвестиційного бізнесу	При цьому концептуально наголошуємо, що запровадження на підприємствах системи внутрішнього контролю, в тому числі внутрішнього аудиту, а також вимоги до атестації фахівців з внутрішнього аудиту – є політикою і підходами самих підприємств. Встановлення на рівні закону вимог щодо атестації і ведення реєстру внутрішніх аудиторів, що не передбачено директивами ЄС, створює додаткове навантаження на бізнес, запроваджує додаткові бар'єри, що суперечить конституційному праву на вільний вибір професії. Крім того зазначаємо, що в Україні вже запроваджені кваліфікаційні вимоги до внутрішніх аудиторів, які працюють в підприємствах, які є професійними учасниками ринків капіталу, фінансовими компаніями та банками. Враховуючи зазначене, вважаємо, що потрібно вилучити з законопроекту норми щодо регулювання на рівні Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» сферу внутрішнього аудиту, в тому числі питання атестації та ведення реєстру внутрішніх аудиторів.	Враховано Норми щодо організації діяльності внутрішніх аудиторів виключено.
33	ТОВ «Ернст енд Янг Аудиторські послуги»	Пропонуємо у статті 14 «Аудиторський звіт та інші офіційні документи» та у новій статті 14¹ «Звіт з обов'язкового надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку» виключити вимогу щодо вказувати строки виконання суб'єктом аудиторської діяльності завдання, кількість людино-годин, витрачених на виконання такого завдання.	Враховано Норми виключено.
34	ТОВ «БДО»	Виключити абзац щодо доповнення частини другої статті 7 Обґрунтування: включення додаткового обов'язкового розрахунку до договору не відповідатиме принципу свободи договору та створюватиме надмірне операційне навантаження на виконавця. Крім того, під час надання послуг заплановане у розрахунку залучення, наприклад, зовнішніх експертів,	

		може змінюватися залученням інших працівників, без зміни запланованих витрат, що потребуватиме формального внесення змін до договору. У той же час, внесення змін до суттєвих умов договору, як правило, обмежено умовами закупівлі послуг і потребує значного часу на виконання бюрократичних процедур, пов'язаних із погодженням таких змін загальними зборами учасників/акціонерів товариства або наглядовою радою замовника, що призведе до значного збільшення строку надання послуг та неможливості виконання договору в обумовлений строк.	
35	ТОВ «БДО»	Виключити частину яка доповнює статтю 7 положенням «В документі, підготовленому суб'єктом аудиторської діяльності за результатами надання неаудиторських послуг, забороняється використовувати термін «аудит» та похідні від нього терміни, посилаючись на міжнародні стандарти аудиту та/або стандарти надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку» Обґрунтування: в документі за результатами надання неаудиторських послуг нерідко зазначається, що надані послуги не є аудитом, а документ не є аудиторським звітом, що вже буде порушувати запропоновану норму.	Враховано частково Пропонуємо частину сьому статті 7 Закону доповнити словами такого змісту: «7. ...крім випадку вживання в документі цих термінів для зазначення, що надані послуги не є аудитом та/або послугами з надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку, а цей документ не є аудиторським звітом та/або звітом з надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку.»
36	ТОВ «БДО»	Абзац шостий частини третьої статті 19¹ викласти в такій редакції: «Професійна компетентність аудитора до надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку підтверджується: шляхом складання аудитором іспиту із сталого розвитку, який має засвідчити здатність особи застосовувати теоретичні знання за напрямками, зазначеними в цій частині, на практиці, або чинним сертифікатом (дипломом) професійних організацій, що підтверджують високий рівень знань з стандартів надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку.»	Не враховано Норми, спрямовані на імплементацію Директиви 2006/43/ЄС (зі змінами, внесеними Директивою 2022/2464), якою встановлено такі вимоги: Стаття 6 2. На додачу до допуску до проведення обов'язкового аудиту, передбаченого частиною 1 цієї статті, фізична особа має право бути допущеною до проведення надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку в разі дотримання конкретних вимог статті 7(2), статті 8(3), другого абзацу статті 10(1) та четвертого абзацу статті 14(2) цієї Директиви.

		Обґрунтування: професійна компетентність аудитора до надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку, підтверджена чинним дипломом професійних організацій, перелік яких оприлюднений на офіційному веб-сайті Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю, має враховуватися незалежно від складання іспиту із сталого розвитку, як це передбачено законом для підтвердження достатнього рівня кваліфікації та досвіду аудиторів і персоналу, який залучається до надання послуг відповідно до міжнародних стандартів аудиту (п.4 ч.1 ст. 23 Закону № 2258-VIII). В іншому випадку вважаємо, що це буде створювати дискримінаційні умови щодо підтвердження компетентності аудитора порівняно з встановленими законом умовами щодо підтвердження компетенції із МСА, а також значно затягне процес підготовки аудиторів до надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку, понад встановлені стратегією терміни.	Стаття 8 Перевірка теоретичних знань 3. Щоб аудитора було допущено також до проведення надання впевненості щодо звітності зі сталого розвитку, перевірка теоретичних знань, передбачена частиною 1, охоплює також принаймні такі теми: (а) юридичні вимоги та стандарти щодо складання річної й консолідованої звітності зі сталого розвитку; (b) аналіз сталості; (c) процеси належної діагностики «дью-ділідженс» з питань сталого розвитку; (d) юридичні вимоги та стандарти надання впевненості для звітності зі сталого розвитку, передбачені статтею 26а Стаття 7 2. Щоб аудитора було допущено також до проведення надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку, іспит на професійну компетентність, передбачений статтею 6, гарантує необхідний рівень теоретичних знань предметів, актуальних для надання впевненості щодо звітності зі сталого розвитку, та здатність застосовувати зазначені знання на практиці. Цей іспит хоча б частково має бути письмовим.
37	ТОВ «БДО»	Абзац другий частини чотирнадцятої статті 19¹ викласти в такій редакції: «У разі наявності в аудитора чинного свідоцтва про складання іспиту із сталого розвитку і підтвердження практичного досвіду у порядку, визначеному абзацом третім частини тринадцятої цієї статті, або наявності в аудитора чинного сертифіката (диплома) професійних організацій, що підтверджує високий рівень знань з надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку,	Не враховано Обґрунтування наведено у п. 36 цього звіту. Крім того, норма аналогічна частині п'ятнадцятій статті 19 Закону (чинна редакція Закону) та доповнена положеннями з метою реалізації процесу складання іспиту із сталого розвитку.

	ТОВ «Ернст енд Янг Аудиторські послуги»	комісія з атестації приймає рішення про визнання кваліфікаційної придатності такої особи до надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку.» Обґрунтування: професійна компетентність аудитора до надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку, підтверджена чинним дипломом професійних організацій, перелік яких оприлюднюється на офіційному веб-сайті Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю, має враховуватися незалежно від складання іспиту із сталого розвитку, як це передбачено законом для підтвердження достатнього рівня кваліфікації та досвіду аудиторів і персоналу, який залучається до надання послуг відповідно до міжнародних стандартів аудиту. Положеннями законопроекту передбачено необхідність підтвердження кваліфікації як для аудиторів, так і для ключових партнерів зі сталого розвитку. Безумовно, послуги з надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку є новими та неврегульованими чинним законодавством України. Втім, підхід до підтвердження кваліфікації аудиторів та ключових партнерів із сталого розвитку не обов'язково повинен включати професійне навчання виключно за затвердженою комісією з атестації програмою та складання тестів у визначеному окремим органом державної влади порядку. Авторитетні міжнародні професійні організації та аудиторські мережі вже розробили навчальні програми зі сталого розвитку та активно застосовують їх на практиці. Наприклад, у ТОВ «Ернст енд Янг Аудиторські послуги» працівники вже мають доступ до відповідних професійних навчальних програм, зокрема розрахованих на аудиторів, і вже пройшли відповідні навчання або перебувають у процесі їх вивчення.	
--	---	---	--

		Наприклад, у звіті про прозорість за 2024 рік компанії EY, що діє в Сполученому Королівстві, зазначено про методологію EY Sustainability Assurance Methodology (EY SAM). В міжнародній аудиторській мережі EY також розроблено програми керівництва, навчання та моніторингу, а також процеси, які використовуються фахівцями фірм-учасників EY для послідовного та ефективного надання послуг зі сталого розвитку. Таким чином, пропонуємо розглянути можливість розширення способів підтвердження кваліфікації аудиторів зі сталого розвитку, в тому числі ключових партнерів, додавши можливість зарахування проходження навчання згідно з програмами, розробленими іноземними професійними організаціями та аудиторською мережею для внутрішнього використання серед своїх фірм-учасників.	
38	ТОВ «БДО»	Доповнити підпункт б) пункту 2 частини четвертої статті 21 словами «або стандартів із сталого розвитку» б) підтвердження ним кваліфікації відповідно до статті 19 цього Закону або складання іспиту за напрямом, зазначеним у пункті 7 частини другої статті 19 цього Закону, або наявності в аудитора чинного сертифіката (диплома) професійної організації, що підтверджує високий рівень знань з міжнародних стандартів фінансової звітності або стандартів звітності із сталого розвитку; Обґрунтування: професійна компетентність аудитора до надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку, підтверджена чинним дипломом професійних організацій, перелік яких оприлюднюється на офіційному веб-сайті Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю, має враховуватися незалежно від складання іспиту із сталого розвитку, як це передбачено законом для	Не враховано Обґрунтування наведено у п. 36 цього звіту. Крім того, статтею 17 Директиви 2006/43/ЄС (зі змінами) передбачено: 1. До державного реєстру включається принаймні така інформація щодо аудиторських фірм:... (е) повні імена й реєстраційні номери всіх аудиторів, які працюють на аудиторську фірму або з якими вона пов'язана як з партнерами або в інший спосіб, і зазначення того, чи їх також допущено до проведення надання впевненості щодо звітності зі сталого розвитку.

		підтвердження достатнього рівня кваліфікації та досвіду аудиторів і персоналу, який залучається до надання послуг відповідно до міжнародних стандартів аудиту.	
39	ТОВ «БДО»	Доповнити абзац другий пункту 4 частини першої статті 23 словами «або стандартів із сталого розвитку» У суб'єкті аудиторської діяльності для надання послуг з обов'язкового надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку за основним місцем роботи на умовах нормальної тривалості робочого часу не менше 40 годин на тиждень (крім працівників, яким законодавством встановлено скорочену тривалість робочого часу) має працювати не менше семи аудиторів, з яких не менше два аудитора із сталого розвитку, які залучаються до виконання обов'язкових завдань з надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку, із загальної чисельності штатних кваліфікованих працівників, не менше 10 осіб, з яких щонайменше два аудитори мають підтвердити кваліфікацію відповідно до статті 19 цього Закону або скласти іспит за напрямом, зазначеним у пункті 7 частини 2 статті 191 цього Закону, або мати чинні сертифікати (дипломи) професійних організацій, що підтверджують високий рівень знань з міжнародних стандартів фінансової звітності або стандартів щодо звітності із сталого розвитку. Обґрунтування: професійна компетентність аудитора до надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку, підтверджена чинним дипломом професійних організацій, перелік яких оприлюднюється на офіційному веб-сайті Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю, має враховуватися незалежно від складання іспиту із сталого розвитку, як це передбачено законом для підтвердження достатнього рівня кваліфікації та досвіду аудиторів і персоналу, який залучається до надання послуг відповідно до міжнародних стандартів аудиту.	Не враховано Обґрунтування наведено у п. 36 цього звіту.
40	ТОВ «БДО»	Виключити абзац третій частини третьої статті 29	Не враховано

		Обґрунтування: відповідно до чинного Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», встановлено мінімальні вимоги до суб'єктів аудиторської діяльності, що мають право на проведення обов'язкового аудиту, а саме: У суб'єкті аудиторської діяльності для надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес, за основним місцем роботи на умовах нормальної тривалості робочого часу не менше 40 годин на тиждень (крім працівників, яким законодавством встановлено скорочену тривалість робочого часу) має працювати не менше п'яти аудиторів, які залучаються до виконання завдань, із загальної чисельності штатних кваліфікованих працівників, не менше 10 осіб, з яких щонайменше дві особи мають підтвердити кваліфікацію відповідно до статті 19 цього Закону або скласти іспит за напрямом, зазначеним у пункті 7 частини 2 статті 19 цього Закону, або мати чинні сертифікати (дипломи) професійних організацій, що підтверджують високий рівень знань з міжнародних стандартів фінансової звітності. Однак ці вимоги є мінімальними критеріями, і не повинні тлумачитись як виключні або достатні для виконання будь-яких аудиторських завдань, особливо — складних, масштабних, що стосуються великих підприємств, які становлять суспільний інтерес. Встановлення завищених вимог до учасників конкурсного відбору, зокрема щодо: - кількості аудиторів у штаті учасника, - загальної кількості кваліфікованих працівників, в т.ч. Аудиторів, що включені до Реєстру - наявності фахівців з міжнародними сертифікатами (ACCA, AICPA, ICAEW), - є обґрунтованою практикою, яка відповідає принципам належного управління ризиками, забезпечення якості	Положення частини третьої статті 29 імплементують норми Регламенту (ЄС) 537/2014), зокрема статті 16 «Призначення аудитора чи аудиторської фірми»: 3. Якщо йдеться не про продовження завдання з аудиту відповідно до статті 17(1) та 17(2), то рекомендація аудиторського комітету, зазначена у пункті 2 цієї статті, має бути складена за результатами застосування процедури вибору, встановленої об'єктом аудиту з урахуванням таких критеріїв: (а) об'єкт аудиту може вільно запрошувати будь-яких аудиторів чи аудиторські фірми для надання пропозицій щодо послуг з виконання обов'язкового аудиту за умови дотримання положень статті 17(3) та за умови, що організація тендерного процесу жодним чином не перешкоджає участі в ньому фірм, 15% загального доходу яких отримано від проведення аудиту суспільно значимих суб'єктів господарювання у попередньому календарному році у конкретній державі-члені; Норми абзацу третього частини четвертої статті 29 законопроєкту спрямовані на забезпечення конкурентних умов на ринку аудиторських послуг шляхом недопущення встановлення завищених вимог до учасників конкурсного відбору, подекуди штучно завищених під конкретного учасника конкурсу, що дозволить залучати до проведення обов'язкового аудиту фінансової звітності більшу кількість суб'єктів аудиторської діяльності. Також зазначені положення спрямовані на створення сприятливих умов для участі в конкурсі малих та середніх аудиторських фірм.
--	--	---	--

		аудиту та інтересам замовників. Такі вимоги не є дискримінаційними, якщо: вони пропорційні обсягу і складності очікуваних послуг, не обмежують конкуренцію штучно, а лише забезпечують належний рівень спроможності виконавця. Водночас, запропоновані обмеження щодо можливості встановлювати подібні кваліфікаційні вимоги суперечать принципу свободи замовника формувати технічні та кадрові критерії відповідно до власних потреб. Це може призвести до таких негативних наслідків: - зниження якості аудиторських послуг; - неможливість залучення фахівців з достатнім рівнем компетенції для великих проєктів; - обмеження вибору замовника залучення кваліфікованого виконавця. Замовник, особливо у випадку підприємств, що становлять суспільний інтерес або мають стратегічне значення, несе відповідальність за залучення компетентного аудитора. Позбавлення його інструментів для перевірки кадрового ресурсу позбавляє його змоги діяти в інтересах підприємства, держави та суспільства. - загрози для інвесторів, кредиторів, акціонерів та держави; - зниження довіри до аудиту як інструменту захисту публічних інтересів. - формальне допускання компаній, які фізично не здатні виконати аудит великих підприємств, але відповідають мінімальним вимогам Закону. Необхідно зберегти за замовником право визначати вимоги до кадрового потенціалу виконавця, якщо це обґрунтовано складністю об'єкта аудиту та спрямовано на забезпечення належної якості послуг. Обмеження такого права законом є недоцільним і не відповідає принципам професійної спроможності та відповідальності у сфері аудиту.	
--	--	---	--

41	Незалежна асоціація банків НАК «Нафтогаз України»	З метою гармонізації українського законодавства з міжнародними стандартами та уникнення негативних наслідків для професії внутрішнього аудиту, пропонуємо: 1. Виключити з проєкту ЗУ усі положення, які стосуються внутрішнього аудиту як такі, які не відповідають положенням Директив та Регламентів ЄС, протирічать практиці ЄС, а також нормам інших законодавчих, нормативно-правових актів України, дублюють функції інших регуляторів, у т.ч. НБУ, містять конфлікт інтересів, пов'язаний із створенням фінансової вигоди (нового грошового потоку) до ОСНАД та відповідні можливості для зловживань. 2. Врахувати, що нагляд за внутрішнім аудитом у банках та фінансових установах, включаючи питання професійної та кваліфікаційної підготовки керівників та працівників, є виключною компетенцією Національного Банку України. Дотримуватися Основних Положень Професійної Практики та Глобальних стандартів внутрішнього аудиту як основи для регулювання професійної діяльності внутрішніх аудиторів. 3. Сприяти розвитку професії внутрішнього аудитора через визнання міжнародних сертифікацій (CIA, ACCA, CPA, CISA) без введення додаткових іспитів, які створюють зайві адміністративні бар'єри.	Враховано Норми щодо організації діяльності внутрішніх аудиторів виключено.
42	Всеукраїнська громадська організація «Інститут внутрішніх аудиторів України»	З метою гармонізації українського законодавства з міжнародними стандартами та уникнення негативних наслідків для професії внутрішнього аудиту, пропонуємо: 1. Виключити з проєкту Закону всі положення, що стосуються внутрішнього аудиту, оскільки вони не відповідають міжнародній практиці та положенням Директив і Регламентів ЄС, дублюють функції інших регуляторів, у т. ч. Національного банку України. 2. Дотримуватися Основних Положень Професійної Практики та Глобальних Стандартів Внутрішнього Аудиту	Враховано Норми щодо стосуються організації діяльності внутрішніх аудиторів виключено.

		як основи для регулювання професійної діяльності внутрішніх аудиторів. 3. Сприяти розвитку професії внутрішнього аудитора через визнання міжнародних сертифікацій (CIA, ACCA, CPA, CISA тощо) без введення додаткових іспитів, які створюють зайві адміністративні бар'єри.	
43	ТОВ «Делойт енд Туш Юкрейніан Сервісез Компані»	Доцільно доопрацювати графік впровадження цих змін у зв'язку з необхідністю відповідної підготовки учасниками ринку та з урахуванням актуальних ініціатив на рівні ЄС. Зокрема, пакет спрощення (ESG) Omnibus, представлений Європейською комісією 26 лютого 2025 року, передбачає уточнення обсягу вимог до підприємств та аудиторів, а також відтермінування впровадження вимог щодо звітування для більшої частини підприємств. Так, передбачено відтермінування на 2 роки для великих компаній та материнських компаній великих груп, які мають чистий оборот понад 50 млн. євро або загальні активи понад 25 млн. євро (Хвиля 2) і понад 1 000 співробітників.	Враховано частково Україна стала на шлях до членства в Європейському Союзі та розпочала відповідні переговори. Досягнення взаємної відповідності та еквівалентності вимог чинного у всіх сферах життєдіяльності країни є критично необхідним для досягнення цієї мети. Згадані ініціативи ЄС перебувають на стадії обговорення, не ухвалені та не набули законної сили, відповідно наразі не можуть бути враховані у проєкті закону. У разі ухвалення зазначених ініціатив вони мають бути невідкладно імplementовані до українського законодавства Проектом закону запропоновано визначити дату набрання чинності 01 січня 2026 року. Omnibus, представлений Європейською комісією 26 лютого 2025 року, передбачає внесення змін до Директиви 2022/2464 (CSRD), а тому запропоновані строки набрання чинності змін до Закону доцільно переглянути після набрання чинності змін до CSRD.
44	ТОВ «Делойт енд Туш Юкрейніан Сервісез Компані»	Розкриття кількості та вартості людино-годин (стаття 7) Статтею 7 передбачається розкриття у договорі про надання послуг з аудиту розрахунку вартості надання послуг із зазначенням кількості людино-годин, яка планується для виконання завдання та вартості однієї людино-години за кожною категорією працівників суб'єкта аудиторської діяльності, зовнішніх експертів та/або учасників аудиторської мережі, які залучатимуться для	Враховано Норми виключено.

		виконання завдання. Статтею 14 передбачається розкриття строків виконання суб'єктом аудиторської діяльності завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності та кількості людино-годин, витрачених на виконання такого завдання. Звертаємо увагу, що ці вимоги перевищують вимоги Регламенту ЄС №537/2014 та Директиви 2014/56/ЄС, де немає зобов'язань розкривати ставки чи людино-години. На нашу думку, розкриття чутливої інформації (вартість людино-години, кількість людино-годин) збільшує ризики демпінгу цін та призведе до збільшення тиску з боку клієнтів на зниження вартості аудиторських послуг, що становить потенційну загрозу незалежності аудитора.	
45	ТОВ «Делойт енд Туш Юкрейніан Сервісез Компані»	Встановлення вимог до осіб, які можуть здійснювати діяльність з внутрішнього аудиту, їх атестації та ведення Реєстру внутрішніх аудиторів. Ми підтримуємо загальні цілі запровадження ефективної системи внутрішнього контролю та підвищення ефективності діяльності аудиторських комітетів підприємств, що становлять суспільний інтерес, але водночас вважаємо надмірними положення проєкту закону в частині встановлення вимог до осіб, які можуть здійснювати діяльність з внутрішнього аудиту, їх атестації та ведення Реєстру внутрішніх аудиторів. Відповідно до законодавства та практики в країнах ЄС, внутрішній аудит є функцією корпоративного управління, що регулюється на рівні підприємств. Запровадження норм проєкту закону щодо державного регулювання інституту внутрішнього аудиту призведе до додаткових витрат для підприємств та може знизити гнучкість та ефективність їхніх систем внутрішнього контролю.	Враховано Норми виключено.
46	ТОВ «Делойт енд Туш Юкрейніан Сервісез Компані»	Додаткові кваліфікаційні вимоги для ключових партнерів з аудиту (стаття 19²). Статтею 19² передбачається підтвердження кваліфікації	Не враховано Положеннями Директиви 2006/43/ЄС, міжнародними стандартами аудиту та МСУЯ

		ключового партнера з аудиту за умов провадження аудитором аудиторської діяльності не менше п'яти років, проходження в межах безперервного професійного навчання освітнього заходу та успішного складання тесту у порядку, затвердженому Радою нагляду. На нашу думку, такі додаткові вимоги можуть суттєво ускладнити доступ до ролі ключового партнера, адже потребуватимуть 5 років «сертифікованого» досвіду. Крім того, на нашу думку, складання тестування на роль ключового партнера є надмірною вимогою, оскільки готовність аудитора до ролі ключового партнера, в першу чергу, визначається наявністю релевантного професійного досвіду. За необхідності, теоретичні знання, необхідні для виконання ролі ключового партнера, можуть бути включенні до кваліфікаційної програми аудитора.	визначено суттєву роль ключового партнера у виконанні завдань суб'єктом аудиторської діяльності. Так, ключовий партнер наділяється виключними повноваженням щодо прийняття управлінських рішень, в частині виконань окремих завдань з обов'язкового аудиту, у тому числі підприємств, що становлять суспільний інтерес, що потребує наявності вищого рівня кваліфікації, ніж в аудитора. Також Закон визначає ряд вимог, яких повин дотримуватися ключовий партнер, а також різні ступені відповідальності за їх порушення. Постійна законодавча динаміка, впровадження законодавства Європейського Союзу, удосконалення міжнародних стандартів фінансової звітності та міжнародних стандартів аудиту, запровадження звітності із сталого розвитку, стрімка цифрова трансформація та поширення впливу штучного інтелекту, ризики фінансових махінацій та уникнення санкцій, все це є новими викликами, які щодня постають перед суб'єктами аудиторської діяльності та вимагають високого рівня кваліфікації та постійного саморозвитку ключових партнерів. З урахуванням норм чинного законодавства та сучасних викликів Радою нагляду затверджено, а Національним агентством кваліфікацій зареєстровано в Реєстрі кваліфікацій професійний стандарт «Ключовий партнер (партнер із завдання)», яким і визначено вимоги до компетентностей відповідних фахівців, рівень і обсяг яких є вищим за компетентності аудитора. Також цим професійним стандартом визначено вимоги та механізми щодо підтвердження
--	--	---	---

			відповідної професійної кваліфікації. Крім того, професійній кваліфікація ключового партнера (партнера із завдання) присвоєно 8-й рівень (найвищий) згідно з Національною рамкою кваліфікацій, а у аудитора – 7-й рівень. Ураховуючи зазначене, запровадження механізмів підтвердження кваліфікації ключових партнерів після проходження безперервного професійного навчання виправдане підвищеним рівнем вимог та відповідальності до їх діяльності, а також актуальними викликами сьогодення, що постають перед професією.
47	ТОВ «Делойт енд Туш Юкрейніан Сервісез Компані»	Вимоги щодо мінімального обсягу (тривалості) безперервного професійного навчання аудитора (стаття 19²). Статтю 19² передбачається встановлення тривалості безперервного професійного навчання аудитора не менше 40 годин протягом календарного року. Пропонуємо розглянути можливість залишити формулювання щодо мінімального обсягу (тривалості) безперервного професійного навчання аудитора (у проєкті нового Закону - стаття 19, ч. 2) як в поточній редакції Порядку безперервного професійного навчання аудиторів (розділ I, стаття 5): "Мінімальний обсяг, тривалість безперервного професійного навчання аудитора становлять 120 годин протягом трьох календарних років поспіль за накопичувальною системою, але не менше 20 годин на календарний рік". Зазначене формулювання не протирічить вимогам законодавства ЄС та водночас забезпечує більшу гнучкість та легкість в адмініструванні для аудиторської фірми.	Враховано частково Пропонуємо викласти відповідний абзац законопроекту у такій редакції: «Мінімальний обсяг (тривалість) безперервного професійного навчання аудитора становить 120 годин протягом трьох років поспіль за накопичувальною системою, але не менше 20 годин на рік.».
48	ТОВ «Делойт енд Туш Юкрейніан Сервісез Компані»	Терміни подання відомостей про зміни у реєстровій інформації (стаття 22). Частиною другою статті 22 проєкту закону передбачається подання інформації до Інспекції для її	Враховано Пропонується викласти абзац перший частини другої статті 22 у такій редакції: «Аудитор та суб'єкт аудиторської діяльності

		внесення до Реєстру протягом 10 календарних днів з того дня, коли відбулись зміни у реєстровій інформації аудитора та суб'єкта аудиторської діяльності (крім інформації про проходження аудитором безперервного професійного навчання). Пропонуємо розглянути можливість внесення змін до положення щодо термінів подання інформації до Реєстру як аудиторів, так і суб'єктів аудиторської діяльності. На нашу думку, встановлення 10 календарних днів для подання інформації про зміни у реєстровій інформації є надмірно стислим терміном як для аудиторів, так і для аудиторських фірм. Встановлення такого короткого терміну може призвести до: • необхідності термінового реагування на будь-які зміни, що створює додаткове навантаження на аудиторів та аудиторські фірми; • ризику допущення помилок при поспішному заповненні реєстрової інформації; • можливого порушення встановлених термінів через об'єктивні обставини, що може призвести до порушення закону. З метою забезпечення ефективного та якісного оновлення реєстрової інформації, пропонуємо розглянути можливість збільшення терміну подання інформації до: 10 робочих днів з дня, наступного за днем, коли відбулися зміни, або 15 календарних днів з дня, наступного за днем, коли відбулися зміни. Враховуючи важливість забезпечення достовірності та актуальності реєстрової інформації, просимо розглянути нашу пропозицію та внести відповідні зміни.	протягом 10 робочих днів з того дня, коли відбулись зміни у реєстровій інформації (крім інформації про проходження аудитором безперервного професійного навчання), зобов'язані подати відповідну інформацію (зміни) до Інспекції для її внесення до Реєстру.».
49	ТОВ «Делойт енд Туш Юкрейніан	Додаткове інформування інспекції при виникненні підозри у шахрайстві (стаття 31).	Враховано частково Запропоновані зміни відповідають нормам

	Сервісез Компані»	Статтею 31, ч.2 проекту Закону передбачається додаткове інформування Інспекції, якщо у аудитора або ключового партнера з аудиту при виконанні послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності підприємства, що становить суспільний інтерес, є достатні підстави підозрювати, що могли мати місце або мали місце порушення, зокрема шахрайство, за умови якщо підприємство, що становить суспільний інтерес, не розслідує це питання. На нашу думку, додавання вимоги інформувати Інспекцію є надмірним, оскільки Інспекція не здійснює безпосередній нагляд за діяльністю підприємств, що становлять суспільний інтерес. Функція нагляду покладена на відповідні органи, які згідно із законодавством здійснюють нагляд за діяльністю такого підприємства. Додаткове зобов'язання інформувати Інспекцію може збільшити адміністративне навантаження на суб'єктів аудиторської діяльності та може призвести до збільшення витрат часу та ресурсів.	Регламенту (ЄС) № 537/2014, зокрема: Стаття 7 Порушення Без порушення статті 12 цього Регламенту та Директиви 2005/60/ЄС у випадку, коли аудитор чи аудиторська фірма, що виконують обов'язковий аудит суспільно значимого суб'єкта господарювання, має підозру або обґрунтовані підстави для підозри у тому, що при підготовці фінансової звітності об'єкта аудиту можуть статись або сталися порушення, у тому числі шахрайство, вони повинні повідомити по це об'єкт аудиту та запропонувати йому провести розслідування ситуації та вжити відповідні заходи для виправлення таких порушень та попередження їх повторення в майбутньому. Якщо об'єкт аудиту не проводить розслідування ситуації, аудитор чи аудиторська фірма мають повідомити про це призначені державами-членами органи, що відповідальні за розслідування подібних ситуацій. З урахуванням зазначених вимог Регламенту (ЄС) № 537/2014 пропонується абзац перший частини другої статті 31 Закону викласти в такій редакції: «2. Якщо підприємство, що становить суспільний інтерес, не розслідує це питання, суб'єкт аудиторської діяльності, який надає такому підприємству послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності та/або з обов'язкового надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку, зобов'язаний поінформувати про це правоохоронні органи відповідно до їх компетенції.»
50	ТОВ «Аудиторська фірма	Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» регулює сферу надання	Враховано Норми щодо організації діяльності внутрішніх

	«Прайсвотерхаус Куперс (Аудит)»	професійних послуг в сфері аудиту суб'єктам господарювання. Внутрішні аудитори та засади їх діяльності відносяться до внутрішніх питань підприємств, які підприємства вирішують відповідно до інших нормативних актів (часто з різним галузевим спрямуванням). Вважаємо недоречним доповнення Закону нормами, які регулюють діяльність внутрішніх аудиторів, та пропонуємо вилучити їх по всьому тексту Закону.	аудиторів виключено.
51	ТОВ «Аудиторська фірма «Прайсвотерхаус Куперс (Аудит)»	Стандарти, на які посилається пункт 20¹, не прийняті в ЄС. Вони мали бути затверджені в ЄС до 2026 року, проте нещодавно запропоновані Європейською Комісією зміни (так званий пакет “Omnibus”) скасовують вимоги щодо прийняття таких стандартів. Відповідно, пропонуємо це визначення на таке, з врахуванням вимог п.2 статті 13: «20¹) стандарти надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку - професійні стандарти, що встановлюють правила виконання обов'язкових завдань з надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку, прийняті до застосування рішенням Ради нагляду, враховуючи законодавство Європейського Союзу, та оприлюднені державною мовою на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку та аудиту;»	Не враховано Ураховуючи євроінтеграційний процес в Україні, застосовуватимуться акти законодавства ЄС. Відповідно до частини другої статті 13 проекту закону: «Визначення застосованих в Україні стандартів для надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку та рівня надання впевненості при виконанні обов'язкового завдання з надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку здійснюється за рішенням Ради нагляду, враховуючи законодавство Європейського Союзу»).
52	ТОВ «Аудиторська фірма «Прайсвотерхаус Куперс (Аудит)»	Щодо необхідності вказування кількості та вартості людино-годин надання послуг, в договорі про надання послуг. Ми вважаємо таку вимогу надмірною та не потрібною, яка не додає особливої вигоди клієнту, але покладає додаткові зобов'язання на аудитора. Клієнт в будь-якому разі буде орієнтуватись стосовно вартості послуг за загальною сумою договору, тому деталізація про кількість запланованих годин не має для клієнта ніякої додаткової	Враховано Норми виключено.

		корисності. Крім того, по факту може мати місце виконання додаткового обсягу робіт, і тоді інформація, наведена в договорі, буде не актуальною. Також є певна складність в тому, щоб наперед оцінити необхідність чи обсяг консультацій від інших учасників аудиторської мережі, тому частково ця вимога невиконувана. В практиці інших держав-членів ЄС немає подібної вимоги, тому ми вважаємо її зайвою. Пропонуємо видалити доданий абзац. Аналогічно попередньому коментарю про недоцільність вказівки на кількість людино-годин, які мають бути витрачені на виконання завдання, в договорі, ми не бачимо доцільності в розкритті цієї інформації в аудиторському звіті. Станом на дату підписання аудиторського звіту остаточна кількість людино-годин часто не відома, оскільки деякі процедури (наприклад, робота щодо іншої інформації за МСА 720) виконуються після підписання звіту. Отже, кількість людино-годин в аудиторському звіті не може бути вказана точно і не буде збігатися із кількістю, що вказується в річному звіті САД до ОСНАД. Пропонуємо видалити згадку про кількість людино-годин з вимог до аудиторського звіту. Також пропонуємо видалити згадку про кількість людино-годин, витрачених на виконання завдання, та обґрунтування відхилення від планового показника.	
53	ТОВ «Аудиторська фірма «Прайсвотерхаус Куперс (Аудит)»	Обов'язок передачі робочих документів від попереднього аудитора новому без жодних обмежень, зокрема, без згоди клієнта, виглядає як певне порушення конфіденційності. Закон надає особливу охорону робочим паперам аудитора, зокрема, частина восьма ст.11. Закону в поточній редакції визначає, що «...Доступ до робочих документів аудитора, а також до відомостей, що становлять професійну таємницю, можливий лише на підставі рішення суду...». Ми вважаємо такий підхід більш правильним з точки зору охорони	Враховано Слова «зокрема робочих документів» виключено в частині другій статті 11 законопроекту.

		інформації, яка отримується в ході виконання завдання. Пропонуємо видалити уточнення «зокрема робочих документів».	
54	ТОВ «Аудиторська фірма «Прайсвотерхаус Куперс (Аудит)»	Нещодавно запропоновані Європейською Комісією зміни (так званий пакет “Omnibus”) передбачають лише обмежену впевненість щодо інформації зі сталого розвитку. Тому пропонуємо викласти пункт 3 частини третьої статті 14 ¹ в наступній редакції: «3) висновок аудитора, наданий на засадах завдання з надання обмеженої впевненості, щодо відповідності звітності із сталого розвитку вимогам стандартів звітності із сталого розвитку;» Також необхідно виключити згадування про обґрунтовану впевненість по всьому тексту законопроект.	Враховано частково Згадування про обґрунтовану/обмежену впевненість виключено.
55	ТОВ «Аудиторська фірма «Прайсвотерхаус Куперс (Аудит)»	Формулювання пункту 3 частини третьої статті 19 ¹ є некоректним « аналіз і оцінка фінансового стану підприємства в частині сталого розвитку », оскільки фінансовий стан не розглядається в контексті звітності зі сталого розвитку. Пропонуємо видалити цей підпункт 3) або замінити його на наступний: «3) оцінка фінансового впливу питань сталого розвитку на підприємство;»	Враховано редакційно Пункт 3 частини третьої статті 19 ¹ викладено в такій редакції: «3) оцінка фінансового впливу питань сталого розвитку на підприємство;»
56	ТОВ «Аудиторська фірма «Прайсвотерхаус Куперс (Аудит)»	Порядок безперервного професійного навчання аудиторів, затверджений наказом Міністерства фінансів України 06 липня 2020 року № 400 та зареєстрований у Міністерстві юстиції України 13 жовтня 2020 року за № 999/35282 (далі – Порядок). Відповідно до вимог Порядку мінімальний обсяг, тривалість безперервного професійного навчання аудитора становлять 120 годин протягом трьох років поспіль за накопичувальною системою, але не менше 20 годин на рік. Отже, станом на сьогодні, вже встановлені вимоги до безперервного професійного навчання. Не зрозуміло, з якої причини потрібно фіксувати саме в Законі вимоги до мінімальної кількості годин щорічного	Враховано частково Обґрунтування наведено в пункті 47 цього Звіту. Пропонуємо викласти відповідний абзац законопроект у такій редакції: «Мінімальний обсяг (тривалість) безперервного професійного навчання аудитора становить 120 годин протягом трьох років поспіль за накопичувальною системою, але не менше 20 годин на рік». Зазначене формулювання не суперечить вимогам законодавства ЄС та водночас забезпечує більшу гнучкість та легкість в адмініструванні для

		безперервного навчання і чому це має бути саме 40 годин (а не, наприклад, 20 годин, як це передбачено поточним Порядком). Пропонуємо видалити із Закону вказівку на мінімальну тривалість безперервного професійного навчання і залишити це регулювання на рівні підзаконних нормативних активів.	аудиторської фірми.
57	ТОВ «Аудиторська фірма «Прайсвотерхаус Куперс (Аудит)»	Проект закону запроваджує абсолютно нові вимоги стосовно підтвердження кваліфікації ключового партнера з аудиту, зокрема, вимогу про успішне складання тесту. При цьому проект жодним чином не враховує той факт, що на момент, коли зміни до Закону наберуть чинності, у суб'єктів аудиторської діяльності вже затверджені ключові партнери з аудиту, які, потенційно, не один рік виконують ці функції. Багато з цих ключових партнерів проходили перевірки Інспекції ОСНАД. Вимоги до підтвердження кваліфікації ключових партнерів відсутні у законодавстві країн ЄС, тож впровадження таких вимог не сприятиме наближенню законодавства України до законодавства країн ЄС. Пропонуємо видалити додаткові вимоги до ключових партнерів.	Не враховано Обґрунтування наведено в пункті 4, 46 цього звіту.
58	ТОВ «Аудиторська фірма «Прайсвотерхаус Куперс (Аудит)»	Строки оновлення інформації в Реєстрі скорочені та уніфіковані для аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності. Підстави та обґрунтування для таких змін не зрозумілі, тому виглядає, що встановлення більш жорстких вимог для аудиторів є невиправданим. Пропонуємо залишити чинну редакцію першого абзацу частини другої статті 22.	Враховано частково Пропонується викласти абзац перший частини другої статті 22 у такій редакції: «Аудитор та суб'єкт аудиторської діяльності протягом 10 робочих днів з того дня, коли відбулись зміни у реєстровій інформації (крім інформації про проходження аудитором безперервного професійного навчання), зобов'язані подати відповідну інформацію (зміни) до Інспекції для її внесення до Реєстру.»
59	ТОВ «Аудиторська фірма	Запропоновані зміни до статті 23 щодо фонду оплати праці суб'єктів аудиторської діяльності видаються	Враховано Норму виключено.

	«Прайсвотерхаус Куперс (Аудит)»	втручанням в свободу суб'єктів господарювання самостійно визначати склад своїх витрат під час ведення господарської діяльності. Стаття 5 «Конституційні основи правопорядку у сфері господарювання» Господарського Кодексу України в ч.1 визначає: «1. Правовий господарський порядок в Україні формується на основі оптимального поєднання ринкового саморегулювання економічних відносин суб'єктів господарювання та державного регулювання макроекономічних процесів, виходячи з конституційної вимоги відповідальності держави перед людиною за свою діяльність та визначення України як суверенної і незалежної, демократичної, соціальної, правової держави.» Стаття 6 «Загальні принципи господарювання» Господарського Кодексу України визначає серед інших принципів такий принцип як «свобода підприємницької діяльності у межах, визначених законом». На наш погляд, фіксування будь-яких нормативів в частині обов'язковості певної суми як річного фонду оплати праці, суперечить наведеним вище принципам. Пропонуємо видалити додані абзаци.	
60	Аудиторська палата України	У цілому, запропоновані зміни до Закону не визначають правові засади організації та регулювання відносин, що виникають при провадженні діяльності внутрішніх аудиторів, окрім порядку їх обліку, вимог до атестації та безперервного професійного навчання тощо. Законопроект не містить чітких норм, що регулюють професійну діяльність внутрішніх аудиторів, а вимоги до внутрішніх аудиторів не узгоджуються з іншими вимогами Закону. Якщо ж з точки зору держави є потреба в регулюванні діяльності внутрішніх аудиторів, то можливо було б доречно розробити відповідний закон, або окремий розділ у цьому. При цьому необхідно розуміти, що діяльність	Враховано Норми щодо організації діяльності внутрішніх аудиторів виключено.

		внутрішніх аудиторів, їх мета, функції, завдання відрізняються від зовнішніх аудиторів, які здебільшого виконують завдання з аудиту фінансової звітності. З усього тексту законопроекту не зрозуміло, що саме мається на увазі під «професійною діяльністю з внутрішнього аудиту». Доцільно винести в окремий закон, або окремий розділ про внутрішній аудит, не зрозуміло чим відрізняються внутрішні аудитори бюджетних установ від інших, навпаки в бюджетних установах має бути більш врегульовані критерії до кваліфікації персоналу.	
61	Аудиторська палата України	Введення додаткової сертифікації для ключового партнера знецінює кваліфікацію аудиторів, яка була отримана до цього, повертає до досвіду постійного підвищення кваліфікації шляхом тестування, яка була до впровадження Закону, створює додаткове фінансове навантаження на САД, в якому мають бути мінімум 2 ключових партнери з 3-х аудиторів. Не вимагається директивою ЕС.	Не враховано Обґрунтування наведено в пункті 4, 46 цього звіту.
62	Аудиторська палата України	Пропонуємо повністю виключити абзац другий частини другої статті 7 Закону, у редакції законопроекту. Зазначена пропозиція обумовлена специфікою, характером та обставинами суб'єктів господарювання, що підлягають аудиту або наданню впевненості щодо звітності із сталого розвитку, характеру та обставинам кожного суб'єкта аудиторської діяльності, методології та інструментарію аудиту (зокрема, використання комп'ютерних методів аудиту), а також тим, що для України характерно укладання договорів на аудиторські послуги з чітко визначеною ціною. Вважаємо недоцільною вимогу щодо зазначення кількості людино-годин та вартості людино-години за категоріями працівників. Протягом виконання завдання часто виникають	Враховано Норми виключено.

		обставини, які вимагають додаткового часу (не завжди оплачуваного замовником) або залучення додаткових ресурсів. Часова тарифна ставка і калькуляція витрат є внутрішньою комерційною інформацією аудиторської фірми, а вартість /ціна послуг – результатом домовленостей між сторонами.	
63	Аудиторська палата України	Пропонуємо абзац перший частини першої статті 10 Закону, у редакції законопроекту, викласти у такій редакції: «Аудитор та суб'єкт аудиторської діяльності мають право надавати послуги з аудиту, огляду фінансової звітності, з обов'язкового надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку та виконувати інші завдання з надання впевненості, за умови що такий аудитор, суб'єкт аудиторської діяльності, його власники (засновники, учасники), посадові особи, ключові партнери з аудиту або ключові партнери обов'язкового завдання з надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку та залучені до надання таких послуг працівники незалежні від юридичної особи та іншого утворення без статусу юридичної особи, якій надаються аудиторські послуги, відповідно до вимог Кодексу етики професійних бухгалтерів (включаючи міжнародні стандарти незалежності) та Глобальних етичних стандартів сталого розвитку (включаючи міжнародні стандарти незалежності)».	Не враховано Обґрунтування наведено в пункті 14 цього звіту.
64	Аудиторська палата України	Пропонуємо у пункті 7 частини третьої статті 14 Закону, у редакції законопроекту, виключити слова «про кількість людино-годин, витрачених на виконання такого завдання». Дана норма не враховує години на завершення і складання остаточного файлу (60 днів) або суперечить МСА. Пропонуємо у пункті 4 частини третьої статті 14¹ Закону, у редакції законопроекту, виключити слова «про кількість людино-годин, витрачених на виконання такого завдання».	Враховано Норми виключено.

65	Аудиторська палата України	Пропонуємо частину п'яту статті 15 Закону викласти у такій редакції: «Аудиторська палата України забезпечує здійснення дисциплінарних проваджень щодо суб'єктів аудиторської діяльності, які не здійснюють обов'язковий аудит фінансової звітності, а також щодо суб'єктів аудиторської діяльності, які не виконують обов'язкових завдань, та аудиторів. У випадку, якщо порушення мають суттєвий вплив на суспільний інтерес, справа може бути передана для розгляду до Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю. Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю здійснює нагляд за реалізацією повноважень Аудиторської палати України. Втручання Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю обмежується лише справами, що мають суспільний інтерес. Орган суспільного нагляду має право переглядати рішення Аудиторської палати України, але не втручається в процеси саморегуляції професії, надаючи право останній діяти незалежно. У разі перегляду Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю може скасувати або змінити протиправні рішення Аудиторської палати України, але лише за наявності впливу на суспільний інтерес, забезпечуючи таким чином баланс між наглядом і збереженням автономії професії.». Таке розподілення повноважень сприятиме забезпеченню незалежності та об'єктивності при прийнятті рішень Аудиторською палатою України, оскільки вона не виконуватиме функції контролю якості суб'єктів аудиторської діяльності та зосереджується на розгляді дисциплінарних справ, забезпечуючи професійну саморегуляцію, в той час як Орган суспільного нагляду може втручатись лише у випадках суттєвих порушень, що дозволяє уникнути конфлікту інтересів і забезпечити більш ефективний контроль за виконанням вимог до аудиторської діяльності. Це дозволить забезпечити належний рівень	Не враховано У зв'язку із зменшенням кількості суб'єктів аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності (крім фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес вдвічі (близько 87 аудиторських фірм) законопроектом пропонується здійснення контролю якості аудиторських послуг всіх суб'єктів аудиторської діяльності, які здійснюють обов'язковий аудит фінансової звітності, Інспекцією із забезпечення якості. Разом з цим, з урахуванням вимог Директиви № 2006/43/ЄС, можливе делегування Аудиторській палаті України та професійним організаціям аудиторів та бухгалтерів за рішенням Ради нагляду повноваження з контролю якості аудиторських послуг суб'єктів аудиторської діяльності, які повідомили про намір надавати послуги із обов'язкового аудиту фінансової звітності. Запропонована Аудиторською палатою України редакція частини п'ятої статті 15 Закону не відповідає вимогам Директиви 2006/43/ЄС та приводить до колізій норм Закону. Зокрема, Директивою 2006/43/ЄС встановлено: Стаття 32 2. Усі аудитори та аудиторські фірми підлягають суспільному нагляду. ... 4. Компетентний орган повинен нести кінцеву відповідальність за нагляд за:... (е) системою розслідувань та системою адміністративно-дисциплінарних дій 4в. Держави-члени можуть делегувати або дозволити компетентному органу делегувати
----	----------------------------	---	--

		довіри до аудиторської діяльності при збереженні принципу саморегулювання професії.	будь-які зі своїх завдань іншим органам чи організаціям, призначеним або іншим чином уповноваженим за законом виконувати такі завдання. При такому делегуванні повинні бути вказані конкретні делеговані завдання та умови, за яких вони повинні бути виконані. Такі органи чи організації повинні бути організовані так чином, щоб уникати конфлікти інтересів Якщо компетентні органи делегують завдання іншим органам чи організаціям, вони повинні мати змогу відкликати делеговані повноваження у кожному конкретному випадку. Таким чином, зазначені положення Директиви не містять виключень щодо здійснення компетентним органом лише нагляду за «справами, що мають суспільний інтерес». Відповідно до частини дев'ятої статті 22 Закону розгляд усіх дисциплінарних справ у зв'язку порушенням вимог Закону щодо повноти, достовірності та своєчасності подання інформації про аудитора та суб'єкта аудиторської діяльності для внесення до Реєстру відноситься до повноважень Ради нагляду за аудиторською діяльністю.
66	Аудиторська палата України	З огляду на те, що Законом не визначений статус асистента аудитора, пропонуємо виключити пункт 14 частини третьої статті 19 Закону.	Не враховано Обґрунтування наведено у пункті 18 цього звіту.
67	Аудиторська палата України	Не зрозуміло, для чого внутрішнім аудиторам знання МСА, їх сфера діяльності регулюється власними професійними стандартами. Не зрозуміло, яким чином буде відбуватися атестація внутрішніх аудиторів. Чи потрібно складати теоретичні	Враховано Норми, щодо організації діяльності внутрішніх аудиторів виключено.

		іспити за напрямками з п. 2? Чи буде тільки один іспит? На нашу думку набір теоретичних питань для зовнішнього аудитора не є доречним для внутрішнього аудитора, якому не потрібно знати Міжнародні стандарти аудиту, а необхідні Глобальні стандарти внутрішнього аудиту тощо	
68	Аудиторська палата України	Доцільно передбачити зарахування для атестації внутрішнім аудитором сертифікату CIA та інших поважних організацій (по аналогії зі знаннями МСФЗ).	Враховано Норми щодо організації діяльності внутрішніх аудиторів виключено.
		Зауваження до частини дванадцятої статті 19¹ Свідоцтво про складання кваліфікаційного іспиту або іспиту із сталого розвитку, або спеціального іспиту, або іспиту з внутрішнього аудиту, або спеціального іспиту з внутрішнього аудиту видає Інспекція на підставі рішення комісії з атестації. Свідоцтво є чинним протягом п'яти років з дня складення відповідного іспиту. У світовій практиці сертифікат видається пожиттєво (CIA, ACCA), в той час як в Україні потрібно підтверджувати кваліфікацію раз на 5 років, при тому що є безперервне професійне навчання, контроль за яким здійснює Інспекція.	Не враховано Законопроект не містить норм про необхідність підтверджувати відповідну кваліфікацію кожні 5 років. Відповідно до змін, які пропонуються законопроектом до частини чотирнадцятої статті 19 ¹ рішення про визнання кваліфікаційної придатності особи до провадження аудиторської діяльності, рішення про визнання кваліфікаційної придатності такої особи до надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку приймається Комісією з атестації у разі наявності у особи чинного свідоцтва про складання відповідного іспиту і підтвердження особою набуття відповідного практичного досвіду. Закон не містить норм щодо строку чинності рішень Комісії з атестації про визнання кваліфікаційної придатності особи.
69	Аудиторська палата України	Пропонуємо окремим пунктом додати, що право на проведення освітніх заходів має Аудиторська палата України.	Не враховано Правосуб'єктність Аудиторської палати України як юридичної особи визначена законом. Свої права Аудиторська палата України реалізує, як юридична особа (право використовувати працю найманих працівників, встановлювати структуру, штатний розпис, чисельність працівників, форми і

			розміри оплати та матеріального стимулювання їхньої праці згідно із законодавством та в межах кошторису Аудиторської палати України; право здійснювати міжнародне співробітництво в межах повноважень, визначених цим Законом та ін.) та як орган професійного самоврядування (право вносити пропозиції органам державної влади щодо формування та реалізації державної політики у сфері аудиторської діяльності; право оскаржувати до суду за правилами адміністративного судочинства від свого імені рішення (нормативні акти, акти індивідуальної дії, дії чи бездіяльність суб'єктів владних повноважень), які порушують права чи законні інтереси членів Аудиторської палати України; право проводити перевірки дотримання членами Аудиторської палати України вимог Положення про членські внески, що затверджує з'їзд аудиторів України). Відповідно Аудиторській палаті України не заборонено здійснювати просвітницькі та роз'яснювальні заходи щодо будь-яких аспектів аудиторської діяльності в Україні та за її межами, що виходить з мети здійснення аудиторського самоврядування в Україні. Також Порядком безперервного професійного навчання аудиторів Аудиторській палаті України надано право щодо зарахування проведених нею короткострокових заходів до безперервного професійного навчання.
70	Аудиторська палата України	Пропонуємо виключити вимогу щодо необхідності успішного складання тесту, після проходження в межах безперервного професійного навчання освітнього заходу за відповідною програмою, акредитованою комісією з атестації, для підтвердження кваліфікації ключового партнера з аудиту та підтвердження кваліфікації	Не враховано Обґрунтування наведено в пункті 4, 46 цього звіту.

		ключового партнера обов'язкового завдання з надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку.	
71	Аудиторська палата України	Пропонуємо скоротити чисельність аудиторів, працюючих за основним місцем роботи у суб'єкті аудиторської діяльності для надання послуг з обов'язкового надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку, з семи до п'яти аудиторів. Також слова «два аудитори» замінити на «дві особи».	Не враховано Згідно зі статтею 23 Закону, в якій імплементовано вимоги статті 24а Директиви 2006/43/ЄС, суб'єкт аудиторської діяльності для надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності та/або надання послуг з обов'язкового надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку має забезпечити, зокрема достатній рівень забезпеченості працівниками за основним місцем роботи для виконання завдань з обов'язкового аудиту фінансової звітності та/або для виконання обов'язкових завдань з надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку. Аудиторська фірма, яка має бажання надавати послуги для підтвердження звітності зі сталого розвитку додатково до діяльності з обов'язкового аудиту має забезпечити додатковий кадровий потенціал для виконання завдання з надання впевненості щодо звітності зі сталого розвитку
72	Аудиторська палата України	До нового абзацу частини шостої статті 29 Власники п'яти або більше відсотків акцій (часток, паїв) статутного капіталу підприємства, що становить суспільний інтерес, мають право виносити на розгляд органу управління або наглядового органу, зазначеного у частині першій цієї статті, проект рішення про призначення іншого суб'єкта аудиторської діяльності ніж того, що надає послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності цьому підприємству та не належить до його мережі, для складання звіту з обов'язкового надання впевненості щодо окремих елементів звітності із сталого розвитку, а також, щоб зазначений звіт було надано загальним зборам акціонерного товариства або загальним зборам учасників підприємства.	Не враховано Обґрунтування наведено в пункті 23 цього звіту.

		Вважаємо, що зміст цього абзацу нівелює саму ідею проведення конкурсу з відбору суб'єкта аудиторської діяльності на підприємствах, що становлять суспільний інтерес.	
73	Аудиторська палата України	Пропонуємо викласти частину другу статті 32 Закону, у редакції законопроекту, викласти у такій редакції: "Внутрішній контроль якості виконаного завдання з аудиту фінансової звітності та обов'язкового завдання з надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку проводиться рецензентом. Таким рецензентом завдання з аудиту фінансової звітності та обов'язкового завдання з надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку має бути відповідно аудитор або аудитор з надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку, не залучений до виконання завдання. Якщо у суб'єкта аудиторської діяльності відсутній аудитор, який не залучався до виконання завдання з обов'язкового аудиту або обов'язкового завдання з надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку, то для огляду виконаного завдання може бути залучений аудитор, який має відповідну кваліфікацію та не пов'язаний трудовими відносинами з таким суб'єктом аудиторської діяльності." Запропонована ж законопроектом редакція цієї частини унеможлиблює призначення відповідальності за перевірку якості завдання на аудитора, який не є ключовим партнером з аудиту, та виходить за межі вимог Регламенту (ЄС) №537/2014. Ця норма також обмежує положення МСУЯ 1 та МСУЯ 2 щодо можливості призначення іншої особи в фірмі для виконання перевірки якості завдання, яка має компетентність, можливості та відповідні повноваження у фірмі для виконання таких обов'язків.	Не враховано Обґрунтування наведено у п. 24 цього звіту.
74	Аудиторська палата України	Пропонуємо пункт 5 частини другої статті 35 Закону викласти у такій редакції: «5) інформацію про обсяг і строки виконання завдання з обов'язкового аудиту».	Враховано Норми виключено.

		Вимоги щодо розкриття кількості людино-годин, витрачених на виконання завдання та обґрунтування відхилення від планового показника не містяться в Регламенті (ЄС) №537/2014 про конкретні вимоги стосовно обов'язкового аудиту суспільно значимих суб'єктів господарювання.	
75	Аудиторська палата України	Заперечуємо проти запропонованих законопроектом змін до частини четвертої статті 47 Закону, наполягаємо залишити цю частину в чинній редакції (та додати запропоновані проектом), що чітко визначає повноваження АПУ, а саме: 1) веде облік членів Аудиторської палати України; 2) регулює взаємовідносини між членами Аудиторської палати України у процесі провадження аудиторської діяльності; 3) забезпечує інформаційну підтримку професійної діяльності членів Аудиторської палати України з використанням усіх доступних засобів інформації; 4) бере участь у проведенні експертизи законопроектів і нормативно-правових актів з питань аудиторської діяльності, формує пропозиції з питань нормативно-правового забезпечення аудиторської діяльності до Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю, органів державної влади, суб'єктів законодавчої ініціативи; 5) узагальнює інформацію про практику застосування міжнародних стандартів аудиту та надає рекомендації на запити щодо спірних та складних питань; 6) представляє аудиторів України у відносинах з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими і службовими особами, підприємствами, установами, організаціями незалежно від форми власності, громадськими об'єднаннями та міжнародними організаціями; 7) забезпечує захист професійних прав аудиторів;	Враховано частково Частини четверту, п'яту статті 47 пропонуємо викласти в такій редакції: «4. Аудиторська палата України виконує повноваження, визначені цим Законом. Повноваження Аудиторської палати України, як органу професійного самоврядування аудиторів, визначаються Статутом Аудиторської палати України.». Відповідно до статті 46 Закону метою професійного самоврядування аудиторів є об'єднання на професійній основі зусиль аудиторів для виконання покладених на них цим Законом обов'язків і забезпечення їхніх прав, представництва професійних інтересів аудиторів в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, захисту професійних інтересів та соціальних прав аудиторів, сприяння підвищенню професійного рівня аудиторів та надання їм методичної допомоги, захисту інтересів фізичних і юридичних осіб у разі заподіяння їм шкоди внаслідок незаконних дій або недбалості аудиторів, а також здійснення саморегулювання аудиторської діяльності. Професійне самоврядування аудиторів здійснюється через Аудиторську палату України. З'їзд аудиторів України затверджує Статут Аудиторської палати України, та визначає повноваження Аудиторської палати України, як

	8) налагоджує ефективну взаємодію з професійними організаціями аудиторів та бухгалтерів; 9) виконує делеговані повноваження у порядку і на умовах, визначених цим Законом. 10) має інші повноваження визначені з'їздом аудиторів України та затверджені у Статуті АПУ, необхідні для забезпечення завдань аудиторського самоврядування. Згідно зі статтею 46 «Загальні принципи професійного самоврядування аудиторів» Закону, до змісту якої не пропонуються жодні зміни, метою професійного самоврядування аудиторів є об'єднання на професійній основі зусиль аудиторів для виконання покладених на них цим Законом обов'язків і забезпечення їхніх прав, представництва професійних інтересів аудиторів в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, захисту професійних інтересів та соціальних прав аудиторів, сприяння підвищенню професійного рівня аудиторів та надання їм методичної допомоги, захисту інтересів фізичних і юридичних осіб у разі заподіяння їм шкоди внаслідок незаконних дій або недбалості аудиторів, а також здійснення саморегулювання аудиторської діяльності. По суті в статті 46 Закону визначені основні завдання АПУ як органу професійного самоврядування аудиторів та для виконання яких необхідні відповідні повноваження, адже відповідно до частини другої цієї статті Закону професійне самоврядування аудиторів функціонує на засадах законності, гласності, незалежності, демократичності, колегіальності, виборності, обов'язковості членства аудиторів та виконання рішень органів професійного самоврядування, прийнятих відповідно до їх компетенції, забезпечення рівних можливостей доступу аудиторів до участі у професійному самоврядуванні.	органу професійного самоврядування аудиторів, що сприятиме забезпеченню незалежності діяльності Аудиторської палати України як органу професійного самоврядування.
--	--	---

		Натомість, не зважаючи на вищезазначені норми чинного Закону, законопроект пропонує викласти частину четверту статті 47 Закону у новій редакції, виключивши законодавчо визначені повноваження АПУ, замінюючи їх неоднозначним формулюванням про те, що повноваження Аудиторської палати України визначаються цим Законом та Статутом Аудиторської палати України в межах повноважень, визначених законом, а також зобов'язаннями, переважно перед ОСНАД. <i>Частина аудиторів зрозуміла таку запропоновану норму як взагалі виключення повноважень з діяльності АПУ.</i>	
76	Аудиторська палата України	Наполягаємо на залишенні частини п'ятої статті 47 Закону, в частині прав АПУ для належного виконання повноважень, зокрема пунктів 1-5, без змін, у редакції чинного Закону. АПУ для виконання завдань аудиторського самоврядування, окрім належних повноважень, необхідні також і відповідні права. Також на рівні Закону пропонуємо наділити АПУ правами щодо -здійснення підготовки фізичних осіб до складання кваліфікаційного іспиту та іспитів з теоретичних знань з метою атестації аудиторів та внутрішніх аудиторів, - проводити безперервне професійне навчання аудиторів та внутрішніх аудиторів.	Не враховано. Виконання повноважень професійного самоврядування частково обґрунтовано в пункті 75 цього звіту. Правосуб'єктність Аудиторської палати України як юридичної особи визначена законом. Усі зазначені в частині п'ятій статті 47 права Аудиторська палата України реалізує, як юридична особа (право використовувати працю найманих працівників, встановлювати структуру, штатний розпис, чисельність працівників, форми і розміри оплати та матеріального стимулювання їхньої праці згідно із законодавством та в межах кошторису Аудиторської палати України; право здійснювати міжнародне співробітництво в межах повноважень, визначених цим Законом та ін.) та як орган професійного самоврядування (право вносити пропозиції органам державної влади щодо формування та реалізації державної політики у сфері аудиторської діяльності; право оскаржувати до суду за правилами адміністративного судочинства від свого імені рішення (нормативні акти, акти індивідуальної дії, дії чи бездіяльність

			суб'єктів владних повноважень), які порушують права чи законні інтереси членів Аудиторської палати України; право проводити перевірки дотримання членами Аудиторської палати України вимог Положення про членські внески, що затверджує з'їзд аудиторів України). Відповідно Аудиторській палаті України не заборонено здійснювати просвітницькі та роз'яснювальні заходи щодо будь-яких аспектів аудиторської діяльності в Україні та за її межами, що виходить з мети здійснення аудиторського самоврядування в Україні. Також Порядком безперервного професійного навчання аудиторів Аудиторській палаті України надано право щодо зарахування проведених нею короткострокових заходів до безперервного професійного навчання.
77	Аудиторська палата України	Пропонуємо залишити частину одинадцяту статті 47 Закону у чинній редакції.	Не враховано Аудиторська палата України самостійно визначає свою структуру та внутрішню організацію своєї діяльності задля досягнення визначеної статті 46 Закону мети професійного самоврядування аудиторів.
78	ПрАТ «КПІМГ Аудит»	<u>До статті 4</u> Додаткові вимоги для визначення кваліфікації «ключового партнера з аудиту» та «ключового партнера обов'язкового завдання з надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку» не передбачені Директивою (ЄС) 2022/2464 Європейського Парламенту і Ради від 14 грудня 2022 року про внесення змін до Регламенту (ЄС) № 537/2014, Директивою 2004/109/ЄС, Директивою 2006/43/ЄС і Директивою 2013/34/ЄС щодо корпоративної звітності зі сталого розвитку. Відповідно, пропонуємо прибрати такі	Не враховано Обґрунтування наведено в пунктах 4, 46 цього звіту.

		вимоги із проекту закону, включаючи дотичні статті.	
79	ПрАТ «КПМГ Аудит»	Зазначення у договорі про надання аудиторських послуг кількості людино-годин, яку планується залучити для виконання завдання та вартість однієї людино-години потенційно суперечить принципу вільного встановлення цін, свободи договору та захисту комерційної таємниці. Також, Директива 2006/43/ЄС не містить вимог щодо розкриття внутрішньої структури ціноутворення. Відповідно, пропонуємо прибрати такі вимоги із проекту закону та внести відповідні коригування інших статей проекту закону.	Враховано Норми виключено.
80	ПрАТ «КПМГ Аудит»	Заборона використання терміну «аудит», недопущення посилань на міжнародні стандарти аудиту та міжнародні стандарти надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку в документі, підготовленому суб'єктом аудиторської діяльності загалом є недоцільною. Зокрема у випадках коли суб'єкти виконують роль аудитора компонента в рамках аудиту групи відповідно до МСА 600 (переглянутий) і надають відповідний звіт або загальний підсумковий меморандум термін «аудит» може використовуватися. Відповідно, пропонуємо прибрати такі вимоги із проекту закону та внести відповідні коригування інших статей проекту закону	Враховано частково Обґрунтування наведено в пункті 35 цього звіту.
81	ПрАТ «КПМГ Аудит»	Підпункт 14 частини 3 статті 19 є некоректним, оскільки поняття «асистент аудитора» не використовується ані в поточній версії Закону «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», ані в проекті. Відповідно, пропонуємо вилучити пункт, який стосується асистента аудитора.	Не враховано Обґрунтування наведено у пункті 18 цього звіту.
82	ПрАТ «КПМГ	До нового абзацу частини шостої статті 29	Не враховано

	Аудит»	Власники п'яти або більше відсотків акцій (часток, паїв) статутного капіталу підприємства, що становить суспільний інтерес, мають право виносити на розгляд органу управління або наглядового органу, зазначеного у частині першій цієї статті, проект рішення про призначення іншого суб'єкта аудиторської діяльності ніж того, що надає послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності цьому підприємству та не належить до його мережі, для складання звіту з обов'язкового надання впевненості щодо окремих елементів звітності із сталого розвитку, а також, щоб зазначений звіт було надано загальним зборам акціонерного товариства або загальним зборам учасників підприємства. Вбачається певна синергія між виконанням завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності та з обов'язкового надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку. Виконання завдання з обов'язкового надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку іншою аудиторською фірмою призведе до додаткових витрат та може призвести до зловживань у випадку корпоративного конфлікту.	Обґрунтування наведено в пункті 23 цього звіту.
83	Всеукраїнська професійної громадської організації «Спілка аудиторів України»	Пропонується для аспектів, що стосуються сталого розвитку та внутрішнього аудиту створити окремі нормативно-правові документи. Запропоновані зміни до Закону «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» розмивають визначення аудиту фінансової звітності, що може призвести до нечіткого розмежування між аудитом та іншими видами послуг, підриваючи вимоги професійних стандартів, стандартів з управління якістю та принципи аудиторської діяльності.	Враховано частково Норми щодо організації діяльності внутрішніх аудиторів виключено. Щодо норм, які стосуються надання впевненості щодо звітності зі сталого розвитку, відповідні норми законопроекту спрямовані на імплементацію Директиви 2006/43/ЄС (зі змінами, внесеними Директивою 2022/2464) Ця Директива встановлює правила проведення обов'язкового аудиту річної та консолідованої звітності й надання впевненості щодо річної та консолідованої звітності зі сталого розвитку.
84	Всеукраїнська професійної	Пропонується визначення «ключовий партер з аудиту» доповнити такими словами	Не враховано Доповнення визначення недоцільно, оскільки

	громадської організації «Спілка аудиторів України»	«або Рецензент, призначений аудиторською фірмою відповідальним за внутрішній контроль якості виконаного завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності або внутрішній контроль якості іншого обов'язкового завдання від імені аудиторської фірми; у разі аудиту групи – рецензент, призначений аудиторською фірмою відповідальним за внутрішній контроль якості виконаного завдання з обов'язкового аудиту консолідованої фінансової звітності групи, а також рецензент, призначений відповідальним за внутрішній контроль якості виконаного завдання з аудиту фінансової звітності дочірніх підприємств.» Надалі за текстом ключовий партнер з аудиту може виконувати роль рецензента. Таке визначення відображає підхід, закладений у параграфі МСА 220:12(с), щодо внутрішньої перевірки якості завдання.	призведе до невідповідності визначення «ключовий партнер з аудиту» у Законі та Директиві 2006/43/ЄС
85	Всеукраїнська професійної громадської організації «Спілка аудиторів України»	Виключити пункт 19¹ статті 1. Не поширювати норми закону на внутрішніх аудиторів. У країнах ЄС внутрішній аудит не підлягає державному регулюванню чи сертифікації, оскільки це суперечить принципам ринкової економіки. Європейські директиви регулюють лише зовнішній аудит фінансової звітності, залишаючи внутрішній аудит у сфері саморегулювання бізнесу. Впровадження державного контролю над внутрішніми аудиторами в Україні буде відхиленням від європейських стандартів та створить додаткові перешкоди для бізнесу.	Враховано Норми щодо організації діяльності внутрішніх аудиторів виключено.
86	Всеукраїнська професійної громадської	Запровадження тестування для підтвердження ролі ключового партнера з аудиту, зокрема на платній основі, може призвести до негативних наслідків, зокрема до	Не враховано Обґрунтування законодавчої ініціативи наведено у пунктах 4, 46 цього звіту.

	організації «Спілка аудиторів України»	зменшення кількості кваліфікованих фахівців, додаткового фінансового та адміністративного навантаження на аудиторські фірми, а також до ризику формального підходу до оцінки компетентності, що не гарантуватиме реального підвищення якості аудиторських послуг. Додаткове тестування для досвідчених аудиторів не передбачене законодавством ЄС, оскільки компетентність оцінюється на основі практичної діяльності, професійної освіти та стандартів якості, встановлених на рівні аудиторських організацій та національних регуляторів (наприклад, зовнішні перевірки якості). Пропонуємо доповнити статтю 5 нормою: «Аудитори, які протягом останніх п'яти років здійснювали аудиторську діяльність у складі суб'єктів аудиторської діяльності, що мали право на проведення обов'язкового аудиту фінансової звітності, та виконували функції ключового партнера або інспектора якості завдання щонайменше у п'яти завданнях з обов'язкового аудиту, вважаються такими, що підтвердили кваліфікацію ключового партнера [без необхідності додаткових іспитів або зовнішнього тестування].»	
87	Всеукраїнська професійної громадської організації «Спілка аудиторів України»	Залишити частину п'яту статті 15 у редакції діючого Закону без змін. або викласти у наступній редакції: Аудиторська палата України забезпечує здійснення дисциплінарних проваджень щодо суб'єктів аудиторської діяльності, які не здійснюють обов'язковий аудит фінансової звітності, а також щодо суб'єктів аудиторської діяльності, які не виконують обов'язкових завдань, та аудиторів, які включені до розділу 1 Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності	Не враховано Обґрунтування наведено в пункті 65 цього звіту.
88	Всеукраїнська професійної громадської	<u>До частини першої статті 23</u> Інформаційним повідомлення Інспекція із забезпечення якості Органу суспільного нагляду за аудиторською	Не враховано Обґрунтування наведено в пункті 71 цього звіту. Водночас, положення щодо наявності в штаті

організації «Спілка аудиторів України»	діяльністю https://www.apob.org.ua/?p=5286&lang=en зачасно повідомила про рішення Ради нагляду щодо затвердження Переліку професійних організацій, сертифікат (диплом) яких свідчить про високий рівень відповідних знань з міжнародних стандартів фінансової звітності від 09 травня 2023 року в 12:18, що дипломи «Diploma in International Financial reporting (DipIFR)» Асоціації присяжних сертифікованих бухгалтерів (Association of Chartered Certified Accountants – ACCA) отримані аудитором та/або працівниками суб'єктів аудиторської діяльності до 01 січня 2024 року враховуються для цілей забезпечення відповідності суб'єктів аудиторської діяльності статті 23 Закону до 01 січня 2026 року. Зазначене рішення Ради нагляду набрало чинності з дня його оприлюднення та вводиться в дію з 01 січня 2024 року. Таким чином, пріоритет був наданий національній атестації будь яких працівників САД, з метою підтвердження високого рівня їх знань з міжнародних стандартів, а САД мали 2 роки, для проведення змін та організації атестації своїх працівників відповідно до вимог ст.19 діючої редакції Закону. Проект нової редакція Закону безпідставно звужує цю норму підмінюючи поняття «дві особи» на «два аудитора», чим фактично знижує рівень та престижність вперше запровадженої атестації в Україні з метою підтвердження високого рівня знань з міжнародних стандартів <u>будь яких працівників САД</u>, які приймають участь у виконанні завдань з обов'язкового аудиту. Крім того, пропонуємо новий абзац пункту 4 частини першої статті 23 викласти в такій редакції: «У суб'єкті аудиторської діяльності для надання послуг з обов'язкового надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку за основним місцем роботи на умовах нормальної тривалості робочого часу не менше 40 годин на	суб'єкта аудиторської діяльності для надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес, двох аудиторів (замість двох осіб), які мають підтвердити кваліфікацію відповідно до статті 19¹ цього Закону або скласти іспит за напрямом, зазначеним у пункті 7 частини 2 статті 19¹ цього Закону, або мати чинні сертифікати (дипломи) професійних організацій, що підтверджують високий рівень знань з міжнародних стандартів фінансової звітності, запропоновані необхідністю підвищення рівня кваліфікації аудиторів, які залучаються до виконання завдань з обов'язкового аудиту фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес, оскільки до виконання завдання залучаються аудитори, які і мають володіти відповідними знаннями.
---	--	--

		тиждень (крім працівників, яким законодавством встановлено скорочену тривалість робочого часу) має працювати не менше <u>п'яти аудиторів, з яких не менше один аудитор</u> із сталого розвитку, які залучаються до виконання обов'язкових завдань з надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку, із загальної чисельності штатних кваліфікованих працівників, не менше 10 осіб, з яких щонайменше <u>дві особи</u> мають підтвердити кваліфікацію відповідно до статті 19 цього Закону або скласти іспит за напрямом, зазначеним у пункті 7 частини 2 статті 191 цього Закону, або мати чинні сертифікати (дипломи) професійних організацій, що підтверджують високий рівень знань з міжнародних стандартів фінансової звітності.» Норма, якою пропонується збільшити кількість аудиторів, зменшує конкурентне середовище і як наслідок порушуються правила вільного ведення бізнесу будь якого суб'єкта господарювання. На даний момент ЄС покладається на діючих зовнішніх аудиторів для підтвердження звітності зі сталого розвитку. Введення додаткових критеріїв до додаткової кількості аудиторів із надання впевненості щодо звітності із сталого розвитку накладатиме додаткових та призведе до звуження ринку аудиторських компаній та підвищення вартості їх послуг для їх клієнтів.	
89	Всеукраїнська професійної громадської організації «Спілка аудиторів України»	Введення вимоги про мінімальний розмір річного фонду оплати праці: - порушує свободу підприємницької діяльності та господарську автономію аудиторських компаній. - дискримінує середній бізнес, звужуючи конкуренцію. - створює ризики монополізації ринку й підвищення вартості аудиторських послуг. Не забезпечує жодних гарантій підвищення якості аудиту	Враховано Норму виключено.

90	Всеукраїнська професійної громадської організації «Спілка аудиторів України»	Запропонована законопроектом редакція частини другої статті 32 обмежує положення стандартів з управління якістю, у т.ч. МСА 220 (переглянутий) параграф 12(с), щодо призначення особи, відповідальної за перевірку якості завдання, а саме, «відповідальний за перевірку якості завдання (Engagement quality reviewer) – партнер, інша особа у фірмі, або зовнішня особа, призначена фірмою для виконання перевірки якості завдання», та виходить за межі вимог Регламенту (ЄС) №537/2014 ті інших Директив.	Не враховано Обґрунтування наведено у пункті 24 цього звіту.
91	Всеукраїнська професійної громадської організації «Спілка аудиторів України»	Вимоги щодо розкриття кількості людино-годин, витрачених на виконання завдання та обґрунтування відхилення від планового показника не містяться в Регламенті (ЄС) №537/2014 про конкретні вимоги стосовно обов'язкового аудиту суспільно значимих суб'єктів господарювання.	Враховано Норми виключено.
92	Всеукраїнська професійної громадської організації «Спілка аудиторів України»	Повноваження Аудиторської палати України залишити без змін у редакції чинного Закону.	Частково враховано Обґрунтування наведено у пунктах 69, 75, 76, 77 цього звіту.
93	Всеукраїнська професійної громадської організації «Спілка аудиторів України»	<u>До п.4 Прикінцевих та перехідних положень</u> Аудитори, які вже мають підтверджений досвід виконання завдань у ролі ключових партнерів або рецензентів, довели свою компетентність через практичну діяльність. Додаткове тестування є зайвим адміністративним бар'єром. Навчання ключових партнерів є невід'ємною частиною регуляторної політики держави або регуляторного органу аудиторів, тому його фінансування має забезпечуватися за рахунок коштів, передбачених у механізмах державного регулювання, а не покладатися на аудиторські фірми. Це сприяє рівному доступу до підвищення кваліфікації та забезпечує відповідність аудиторської діяльності	Не враховано Обґрунтування наведено у пунктах 4, 46 цього звіту.

		міжнародним стандартам та практиці країн ЄС.	
94	Європейська бізнес асоціація	Виключити з тексту Законопроекту положення, які стосуються внутрішнього аудиту як такі, що, на переконання спеціалістів галузі, не відповідають положенням законодавства ЄС та практиці ЄС, а також не узгоджуються з нормами інших нормативно-правових актів України, а також можуть розглядатись як такі, що дублюють функції інших регуляторів, у тому числі Національного банку України Встановити, що нагляд за внутрішнім аудитом у банках та фінансових установах, включаючи питання професійної та кваліфікаційної підготовки керівників та працівників, є виключною компетенцією НБУ.	Враховано Норми щодо організації діяльності внутрішніх аудиторів виключено.
95	ТОВ «НоваПей»	Норми проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» вносять додаткове регулювання професії внутрішнього аудиту і не враховують, що функції внутрішнього аудиту вже регулюється Національним банком України, як у методологічному, так і в організаційному плані а також знаходиться під постійним наглядом і контролем боку НБУ в рамках виїзних та/або безвиїзних перевірок. Так додаткове регулювання призведе до часткового дублювання функцій та надмірного навантаження на внутрішніх аудиторів. Зі сторони НБУ діяльність внутрішнього аудиту регламентована постановою Правління НБУ від 10.10.2024 року № 123 «Про затвердження Положення про вимоги до системи управління надавача фінансових платіжних послуг», де визначено, що внутрішній аудит здійснюється із застосуванням міжнародних/ глобальних стандартів	Враховано Норми щодо організації діяльності внутрішніх аудиторів виключено.

внутрішнього аудиту. Зазначені стандарти визначають вимоги до професійного рівня внутрішніх аудиторів, включаючи міжнародно визнані сертифікації та/або професійну освіту, вимоги до постійного/ безперервного підвищення знань, а також містить вимоги до незалежної оцінки якості діяльності внутрішнього аудиту не рідше ніж 1 (один) раз на 5 (п'ять) років. Окремо слід зазначити, що відповідність керівника підрозділу внутрішнього аудиту небанківських фінансових установ кваліфікаційним вимогам визначається зі сторони НБУ відповідно до постанови Правління НБУ від 07.10.2022 № 217 «Про затвердження Положення про порядок здійснення авторизації діяльності надавачів фінансових платіжних послуг та обмежених платіжних послуг». Відповідно до вимог зазначеної постанови НБУ, керівник внутрішнього аудиту може бути призначений на посаду лише після погодження його кандидатури зі сторони НБУ.

Діяльність внутрішніх аудиторів та відповідні процеси внутрішнього аудиту підлягають регулярним перевіркам та оцінкам з боку НБУ та зовнішнього аудиту під час підтвердження фінансової звітності.

Необхідність у державній реєстрації, проходження платних іспитів, сплата щорічних внесків є вимогами, що ідентичні до ліцензування послуг до аудиторських фірм з обов'язкового аудиту фінансової звітності, але внутрішній аудитор це найманий працівник, який не надає послуг організаціям, а працює у конкретній організації на підставі трудового законодавства України. Сама сфера діяльності внутрішнього аудиту є широкою і виходить за межі перевірок фінансової звітності, тому запропоновані зміни є дискримінаційними по відношенню до внутрішнього аудитора та ставлять її у нерівне становище порівняно з іншими професіями.

Впровадження вимог та регламентування діяльності

		внутрішніх аудиторів із посиланням на Директиву 2006/43/ЄС від 17.05.2006 року Європейського Парламенту та Ради про обов'язковий аудит річної звітності та консолідованої звітності (далі – Директива 2006/43/ЄС) неможливе через відсутність в даному документі вимог та норм до діяльності внутрішнього аудиту. Дана Директива регулює тільки здійснення діяльності щодо зовнішніх аудиторів. Також у статті 32 Директиви 2006/43/ЄС підкреслюється, що суспільний нагляд установлюється виключно над аудиторами та аудиторськими фірмами, які приймають участь у обов'язкових аудитах річних та консолідованих фінансових звітів.	
--	--	--	--

**Директор Департаменту методології бухгалтерського обліку
та нормативного забезпечення аудиторської діяльності**

Людмила ГАПОНЕНКО